

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 8,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

OB SPLOVITVI ŽELEZNEGA PRVENCA V REMONTNI LADJEDELNICI SPLOŠNE PLOVBE

NAGRAJENA VZTRAJNOST

Pred dvema in pol letoma že skoraj likvidirana ladjedelnica je v nedeljo, 22. septembra, slavila veliki dan — splovila je prvo večjo železno ladjo, rečni tanker-remorker za prevoz nafte

Pred dvema in pol letoma že skoraj likvidirana ladjedelnica je v nedeljo, 22. septembra, slavila svoj veliki dan — splovila je prvo večjo železno ladjo, tanker-remorker za prevoz tekočih goriv.

Tisoč ton nafte ali podobnega tekočega goriva — to ni tako malo. Sto vagonov-cistern, dva dolga, dolga vlaka je to. Takšna ladja, tanker ali cisterna, ki jo vlačilec pripreže in popelje po morju in velikih rekah Donavi in Savi globoko v notranjost Evrope, kar izdatno poceni prevoz nafte in njenih derivatov — takšno železno ladjo so minulo nedeljo spustili v piranski ladjedelnici v morje.

S tem dejanjem je bil zaključen cel zamršen klobčič dogod-

kov in poslej Remontna ladjedelnica Splošne plovbe v Piranu lahko mirno gleda v bodočnost. Februarja 1955 je namreč že bila na tem, da preneha obstajati, vendar pa je zmagala delavska zavest v kolektivu in v novih pogojih, v novih odnosih komunske ureditve, ob vsestranski pomoči občine in okraja in po združitvi s Splošno plovo, so v ladjedelnici nastale nove razmere, ki so dale nedeljski rezultat: splovljeno železno ladjo in postavljanje kobilic takoj še za dve taki, poleg vrste popravil na ladjah matičnega in drugih pomorskih podjetij in celo JRM in pomorskih varnostnih organov.

Ne pravijo zaman, da dober glas seže v deveto vas. Je tudi res segel. Od daleč se javljajo ponudniki, ki bi hoteli piranski ladjedelnici zdaj oddati svoja dela. Rečno transportno podjetje Dunavski Lloyd je izredno zadovoljno, saj po njihovih izjavah še nobene naročene ladje niso dobili tako točno v roku. To zadovoljstvo je tako veliko, da se je podjetje odločilo dati kolektivu posebno in ne ravno majhno nagrado. Saj bo novi, v nedeljo splovljeni tanker, še predno bo prispel v matično rečno pristanišče Sisak, svojemu podjetju pri-

služil že v letošnjem letu težke milijončke.

Nedeljske svečanosti ob spustitvi ladje v morje je začel, ko (Nadaljevanje na 2. strani)

V soboto v Postojno

Jutri, v soboto 28. septembra popoldne, bo tudi v Postojni praznovanje 10. obletnice priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji. Za to priložnost je predsednik OLO Koper povabil v Postojno številne partizanske borce in aktiviste iz vsega okraja.

Prireditve bo spremljal manjši kulturni program. Ko bodo povabljeni ob 17. uri popoldne obiskali Postojnsko jamo, jim bo moški pevski zbor koprške Svobode zapel v Koncertni dvorani nekaj partizanskih pesmi, nato pa bo ob 19 zvečer v dvorani hotela Javornik sprejem, ki ga povabljenec prireja predsednik OLO Koper Albin Duja.

Po sprejemu bo tudi kulturni program, v katerem sodelujejo koprška DPD Svoboda s svojim moškim pevskim zborom, solistke Glasbene šole v Kopru ter recitatorji in pevci postojnske DPD Svobode.

Skrb za človeka vzporedno z gospodarsko rastjo

V Piranu so v nedeljo, 22. sept. odprli novi Zdravstveni dom v sodobno in hkrati prijetno domače urejenih prostorih adaptirane dvonadstropne zgradbe med obalno in Matteotijevo ulico. V pritličju zgradbe je protituberkuozni dispanzer z rentgenom, v prvem nadstropju splošna ambulanta in otroški dispanzer, v drugem nadstropju pa zobna ambulanta, zobni laboratorij, fizikalna terapija z ultrakratkovalovnimi aparaturnami in upravni prostori. Za adaptacijo in opremo novega zdravstvenega doma je bilo porabljenih samo letos nad 9 milijonov dinarjev. Sredstva sta prispevala Okrajni zavod za socialno zavarovanje in ObLO Piran, aparat za globinsko obsevanje je prispevala »Splošna plovba« Piran, opremo za otroški dispanzer in laboratorij pa je podarila UNICEF.

Svečani otvoritvi novega zdravstvenega doma je razen domačinov prisostvovalo precejšnje število povabljenih gostov iz Ljubljane ter okraja in občine Koper.

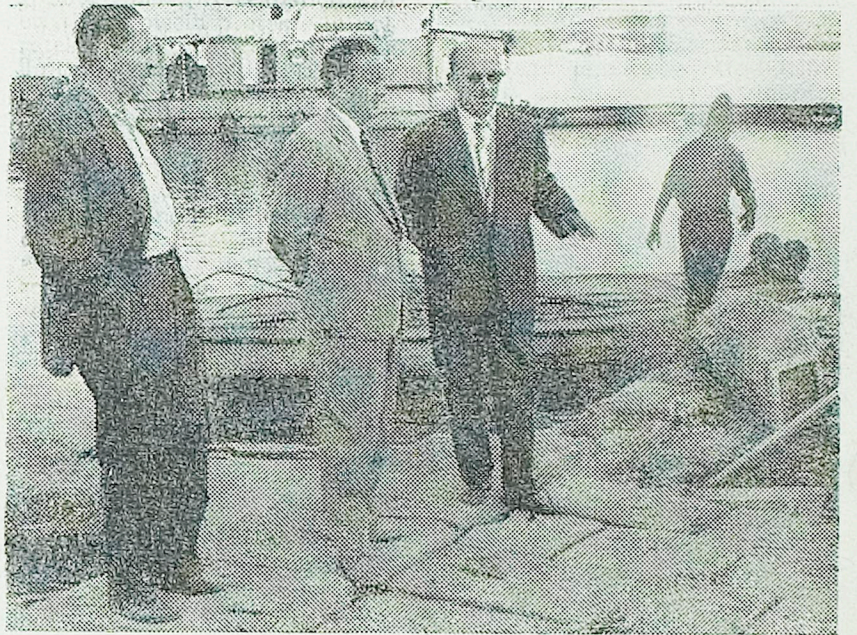
Mornarski krst v Piranu

V nedeljo, 29. septembra popoldne, bodo dijaki Srednje pomorske šole v Piranu imeli svoj tradicionalni »Mornarski krst«. Prireditve bo v piranskem pristanišču. Po svojem koloritu in posebnih obredih pri krstu je ta vsakoletna prireditve postala piranska znamenitost, ki privablja številne goste od vsepovsod, posebno pa celinske turiste, ki jih je v piranski občini še veliko, posebno v Portorožu.

V otvoritvenem govoru je predsednik piranskega ObLO Davorin Ferligoj poudaril, da — odkar je zdravstvo prišlo pod pristojnost komune — v piranski občini niso štedili s sredstvi za izboljšanje stanja v zdravstvu. V tej občini, kjer je zaradi silno žalostne zapuščine iz preteklosti bilo zdravstvo zanemarjeno in naravnost kritično, imamo danes najsodobnejše urejene prostore za vrsto potrebnih ambulant in posvetovalnic. Zdravstvo, ki je bilo v Piranu še pred dvema letoma daleč pod splošnim slovenskim povprečjem, je sedaj to povprečje ne samo doseglo, marveč — kar zadeva urejenost zdravstvenih prostorov — celo preseгло. Skratka — kurativna zdravstvena služba v Piranu ne predstavlja več nekega problema. Pač pa bo treba še mnoga truda in sodelovanja vseh občanov, da se uredijo vprašanja, ki se tičejo javne higiene in čistoče. V teh zadevah bo treba poskrbeti za učinkovitejšo zdravstveno vzgojo prebivalstva.

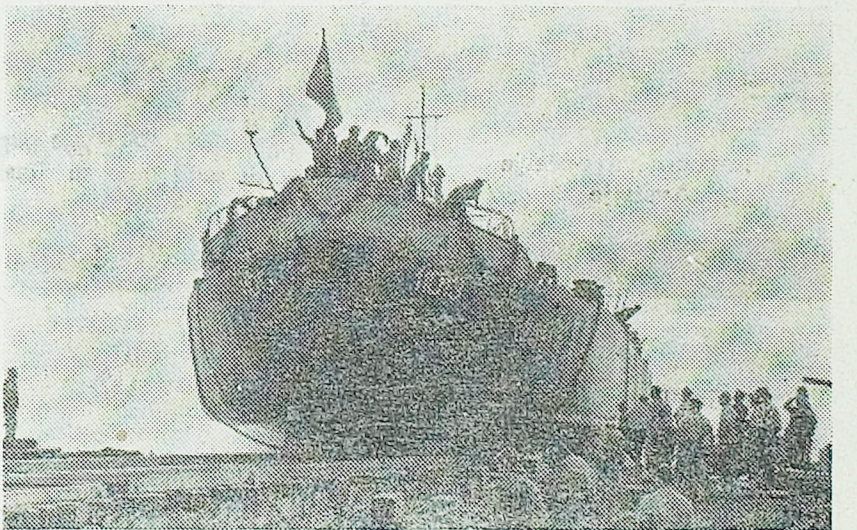
Po ogledu prostorov zdravstvenega doma so se povabljeni odpeljali še na otvoritev nove zdravstvene postaje v Sečovelje. Tudi ta zgradba je sodobno opremljena, stavba pa je na zelo lepem kraju, naravnost privlačnega videza in ima zelo praktično razporejene prostore. Zgrajena je bila po načrtih ing. Tratnika iz hig. zavoda. Za gradnjo te postaje je bilo porabljenih nad 10 milijonov din. Grajena je tako, da ji bo po potrebi mogoče prizidati prostore za dodatne ambulante. (Nadaljevanje na 8. strani)

Teden v slikah

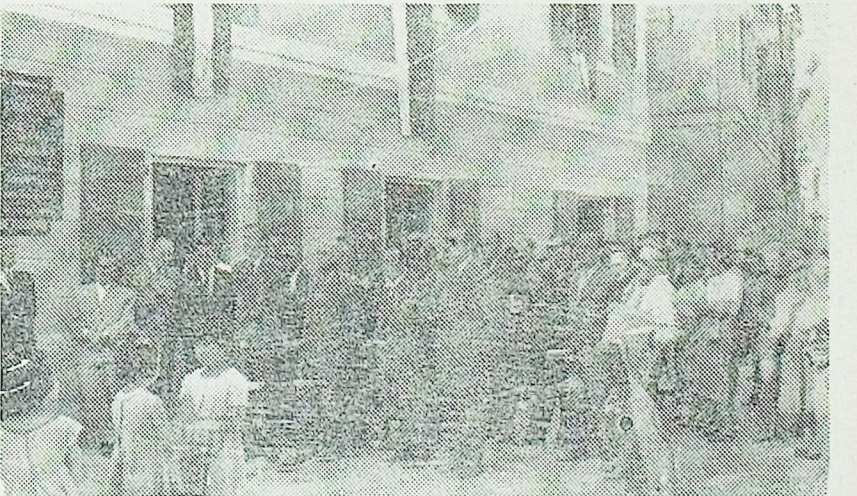

Minuli teden v sredo je bil na uradnem obisku v Kopru predsednik Izvršnega sveta LS LRS Boris Kraigher. V spremstvu predsednika OLO Koper Albina Duja in sekretarja OK ZKS Alberta Jakopiča-Kajtmira je visoki gost obšel najprej delovišče v koprskem pristanišču, kjer se je podrobno zanimal za potek gradenj in za perspektivni videz novega pristanišča. »Pa sem bil spčetka res pesimist,« je tovariš Kraigher izjavil na novem nasipu, ki je že prerezal morje na dvoje in se pne prav tja da ankaranske obale.

Naša fotografija prikazuje, kako predsednik OLO Albin Duja (na desni z očali) tolimači tovarišu Borisu Kraigherju (v sredini) potek pristaniških del. Na levi sekretar OK ZKS tovariš Kajtmir

Lakole je elegantno drsel novi tanker DL 11013 v nedeljo ob spremljavi zvokov piranske godbe na pihala, piskanja ladijskih siren in ob navdušenem ploskanju in vzklikanju zbrane množice, po »saneh« v morje, kjer je zaplaval in se razkazoval v vsej svoji vrednosti — vsem graditeljem in ladjedelnic in članom kolektiva Splošne plovbe pa je odleglo, saj je bila to zanje huda preizkušnja. Zdaj so lahko na svoje delo res še več kot ponosni.

Množica ljudi, med njimi predstavniki ljudske oblasti, politični in drugi javni delavci iz Ljubljane, koprškega okraja in občine ter piranske občine, so se minulo nedeljo zbrali pred preurejeno zgradbo občinskega Zdravstvenega doma v Piranu, kjer so prisostvovali otvoritvi tega hrama zdravja in simbola skrbi za našega delovnega človeka. Na sliki: gostje med otvoritvenim govorom predsednika piranske občine Davorina Ferligoja.

GOSPODARSKI KOMENTAR

VELIKO DELO pred Zvezno ljudsko skupščino

Kot običajno, se po letnih dopustih počivi dejavnost organov. V tem pogledu lahko trdimo, da pričakujemo in opažamo posebno veliko dejavnost v odborih obeh domov Zvezne ljudske skupščine, ki se bo kmalu sestala na svoje redno zasedanje.

Posebno v gospodarskem pogledu pričakujemo, da bomo dobili še letos več važnih in pomembnih zakonov. Pri tem niti ne bi omenjali perspektivnega načrta našega gospodarstva za nadaljnjih deset let, ki je že v pripravi dalj časa in ki naj bi bil še letos sprejet od našega najvišjega organa. Tudi ne bi omenjali zakonov, ki jih vsako leto sprejema Zvezna ljudska skupščina in so temelj našega vsakoletnega razvoja gospodarstva. Mislimo tu na zakoni o družbenem gospodarskem načrtu in zakon o proračunu. Omenili bi le, da so priprave za oba zakona že v polnem teku, saj vemo, da je od pravočasnega sprejema teh zakonov v mnogem odvisen gospodarski razvoj v celoti in v posameznih gospodarskih vejah.

Vsakoletni družbeni plan pri naša vedno osnovna določila, smernice in vsebuje instrumente, po katerih se moramo ravnati. Morda bi se v tej zvezi dotaknili le vprašanja bistvenih sprememb, ki jih morata tako perspektivni kot novi družbeni načrt upoštevati. Kot vemo, je letošnji gospodarski polet šel precej iz okvirov, ki mu jih je postavil družbeni načrt, toda v pozitivnem smislu. Kajti kot smo že v prejšnjem pregledu ugotovili, je ostalo ohranjeno notranje ravnotežje in pravilnost razvoja. Toda porast proizvodnje znatno nad predvidevanji zahteva, da novi družbeni načrt to upošteva, zlasti vzroke takega porasta, in začne s startom, da se tako izrazimo, z znatno prednostjo, kot bi sicer startali v l. 1958.

Kljub temu, da so omenjeni zakoni, ki jih pričakujemo še v letošnjem letu, najvažnejši, bodo sprejeti še mnogi drugi pomemb-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sprehod DO SVETU

Gonja proti Siriji se nadaljuje

Odkar je Sirija zavrnila Eisenhowerjevo doktrino za Srednji vzhod, se proti njej še ni prenehala gonja. Številne radijske postaje pozivajo sirijske vojske, naj odvržejo orožje in strmoglavijo »sovjetske plačance«. Nekatere postaje objavljajo tudi, da pripravljajo Sirija napad na Turčijo, čeprav se v resnici zbirajo turške čete na sirijski meji. Vsa ta propaganda ima seveda za cilj izzvati nemire v deželi ter Siriji odvzeti neodvisnost. Čeprav so sirijski voditelji že večkrat poudarili, da je njihova država samostojna in neodvisna tako od Vzhoda kakor od Zahoda, se vendar proti njej gonja ne preneha. Zelo verjetno bo o položaju na Srednjem vzhodu razpravljala tudi Glavna skupščina združenih narodov. Prav bi bilo, da bi zavzela prav tako odločno stališče v prid neodvisnosti male arabske države, kakor je to storila ob napadu na Egipt.

Vihar v žlici vode

O mali republikli San Marino slišimo po navadi le kot o turistični zanimivosti. Te dni pa so prispelle vesti, da so se tudi tam resno sprli pristaši posameznih strank. Kriza v državi je nastala, ko regenti razpustili lokalni parlament in razpisali nove volitve za 3. november. Opozicija (demokristjani, socialni demokrati in neodvisni socialisti) se je temu sklepu uprla, ker ima na volitvah le malo izgledov za zmago. Zato so hoteli kar na

svojo roko imenovati novo vlado in nove regente. Sedanja vlada, ki je sestavljena iz komunistov in socialistov, je opoziciji preprečila povzročiti nered. Hkrati je objavila razglas, da lahko o spremembah v parlamentu odločajo samo volivci.

Maršal Žukov nas bo obiskal

Kakor poročajo, bo prispel 8. oktobra na obisk v Jugoslavijo sovjetski obrambni minister Žukov. Povabilo naše vlade mu je sporočil državni sekretar za narodno obrambo armijski general Ivan Gošnjak, ko je bil na obisku v Sovjetski zvezi.

Maršal SZ Georgij K. Žukov

„Zločincem na sledi“

Organi za Notranje zadeve so našli ostanke moškega trupla. Po napornem delu so ugotovili, da se gre za pogrešanega HRVATIN Avgusta, trgovskega pomočnika v Kopru, doma iz Šmarji pri Kopru. Naš list je že predčasno objavil vest, da je Hrvat Avgust izginil v noči od 18. na 19. III. 1957 iz Kopra in je po tem za njim izginila vsaka sled.

Varnostni organi so že takrat pravilno sklepali, da je postal Hrvat Avagust žrtev zločina.

Zvedeli smo, da se storilec nahaja v zaporu in bo v najkrajšem času odgovarjal za svoje gnusno dejanje.

Kriminalistično tehnični organi so pokazali pri razčiščevanju tega primera ogromno požrtvovalnosti in tehnične spretnosti ter bodo lahko na osnovi najdenih in ohranjenih sledov razčistili ta zločin.

Nerazumljivo početje Avstrije

Avstrija je obvestila našo državo, da nima namena usposobiti za promet avstrijski del ljubljanskega cestnega predora. Svoj sklep je utemeljila s tem, da ji primanjkuje finančnih sredstev za dokončanje del v predoru. Vest je vzbudila precejšnje presenečenje zlasti v Sloveniji, kjer je zadnje mesece naraščal turistični promet po ljubljanski cesti iz Avstrije v Jugoslavijo. Razen tega je treba upoštevati tudi tovrstni promet za jadranska pristanišča.

Gomulka o obisku v Jugoslaviji

Prvi tajnik poljske ZDPP Gomulka je imel po vrnitvi iz Jugoslavije več zborovanj na Poljskem. V tovarni avtomobilov v Zeranju je obširno govoril o sadovih jugoslovansko-poljskih razgovorov in rekel, da stališče, ki je bilo izraženo v skupni deklaraciji o meji na Odri in Nisi, prispeva k utrditvi mira. Gomulka je poudaril, da družijo Poljsko in Jugoslavijo enaka gledišča o politiki vojaških blokov, o položaju na Bližnjem vzhodu ter o prepovedi uporabe jedrskega orožja.

NOVE OBMEJNE IZKAZNICE

Prejšnji petek so na seji Okrajne komisije za maloozbemni promet, ki so se udeležili tudi zastopniki iz Gorice in Buj, razpravljali o sklepih sestanka predsednikov jugoslovanske in italijanske delegacije v stalni mešani komisiji za izvajanje Videmskega sporazuma. Med drugim so sprejeli soglasje k predlogom, naj bi v bodoče izdajali propustnice

(Nadaljevanje s 1. strani) so se na tribuni zbrali povabljeni gostje — predstavniki gospodarstva in javnega življenja iz Ljubljane, Kopra in Pirana, predstavniki investitorja iz Siska in drugi — predsednik upravnega odbora Splošne plovbe Kavčič, ki je kolektivno ladjedelnice čestital k doseženemu uspehu. Poudaril je, da je kljub pomanjkanju strokovnega kadra, kljub pomanjkljivi in zastareli opremljenosti ladjedelnic, uspelo kolektivno premostiti vse težave in se uveljaviti. Začel je, naj bi ta železni prvenec ne ostal osamljen, marveč naj bi kolektiv dosegel vse tisto, kar ima v mislih in je trdno odločen še ustvariti.

Besedo je povzel sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir, ki je najprej čestital kolektivno ladjedelnice k doseženemu uspehu, pohvalil njegova prizadevanja in vztrajno delo, nato pa je orisal splošen napredek, ki ga je koprski okraj napravil v novih pogojih komunske ureditve. Pri tem se je posebej spomnil na tovariša Godniča, ki se je pred letom dni ponesrečil in čigar ime bo vedno trdno povezano s piransko ladjedelnico, za katero je pokojnik žrtvoval vse svoje sile.

Kolektivno ladjedelnice se je še zahvalil za njegova prizadevanja in točno v roku izdelano ladjo direktor Dunavskega Lloyda Mišič, nato pa je nova ladja začela drseli v morje, ko je še botra Laura Ferligoj poprej ladjo krstila s tradicionalno steklenico šampanjca. Veselje je bilo vsepolsno, ko je tanker zdrsnil po sanah v morje in se graciozno zazibal na vodni gladini. Spre-

V New Yorku je spet začela zasedati najvišja ustanova vseh narodov sveta — Glavna skupščina OZN. Na vrsti je dvanajsto zasedanje. Kakor zmeraj so tudi tokrat oči vsega naprednega človeštva obrnjene v zastopnike se-

demdesetih držav, ki bodo odločali o važnih mednarodnih vprašanjih. Res je sicer, da nobeno od pglavitnih vprašanj ni prvič na dnevnem redu (razorožitev, pomoč nerazvitim državam, Ciper in Alžir), vendar to ne pomeni, da ta vprašanja niso važna in da si njihove rešitve ne žele vsi miroljubni ljudje.

Začetek zasedanja ni prinesel nič dobrega. V splošni razpravi je bilo seveda največ govora o razorožitvi in pri tem sta ameriški zunanji minister Dulles in sovjetski zunanji minister Gromiko drug drugemu naprtla odgovornost za prekinitve pogajanj o razorožitvi v razorožitvenem pododboru OZN. Očitala sta si tudi vmešavanje na Srednjem vzhodu in zatrčila, da bosta vztrajala na starih razorožitvenih konceptih. Zlasti nepopustljiv je bil

Dulles, ki je zavrnil tudi tiste sovjetske predloge, ki jih ves svet smatra za sprejemljive.

Začetek pa je bil slab tudi glede nekaterih drugih vprašanj. Med drugim hočejo nekatere delegacije nadaljevati z razpravo o Madžarski, kar je v sedanjem položaju, ko so se na Madžarskem razmere normalizirale, povsem nesmiselno in celo škodljivo za razvoj meddržavnih odnosov. Precej močna struja nasprotuje tudi vključitvi LR Kitajske v OZN. To pa spet pomeni, da hočejo nekateri preprečiti univerzalnost OZN, saj je popolen nesmisel, da 500 milijonov Kitajcev nima svojega zastopnika v Združenih narodih. Glede Cipra in Alžira je za sedaj še precej mirno, pričakujejo pa precej grmeča, ko bodo začeli s splošno razpravo o teh vprašanjih.

SEPTEMBER
1917

OB 40-LETNICI REVOLUCIONARNEGA LETA V RUSIJI

Dne 27. septembra je izšel Leninov članek o prehodu oblasti v roke sovjetov, v katerem med drugim piše: »Zadostoval je sveži vetrič kornilovščine, ki je nanzanj krepko nevihto, da je iz sovjetov v kratkem času izginila vsa plesnivost in da se je iniciativa revolucionarnih množic začela uveljavljati veličastno, mogočno, nepremagljivo.«

Med 27. septembrom in 5. oktobrom je bilo v Petrogradu Vserusko demokratično posvetovanje, ki so se ga udeležili zastopniki socialističnih strank, sporazumaških sovjetov, sindikatov, trgovsko-industrijskih organizacij in drugi. Na tem posvetovanju so ustanovili tako imenovani Predparlament, katerega naloga naj bi bila zaustavitev revolucije. Boljševiki so ta Predparlament bojkotirali in začeli s pripravami za II. kongres sovjetov. V tem času so bile tudi volitve v okrajne dume Moskve. Boljševiki so na teh volitvah dobili 49% vseh glasov, med vprjaki pa celo 82%. V Tambovski guberniji so kmetje na lastno pobudo razlastili zemljo veleposestnikov in si jo razdelili. V Finski, Ukrajini in na Kavkazu pa se je začelo širiti gibanje za nacionalno enakopravnost in samostojnost.

Novice s Tržaškega

Naš stalni dopisnik iz Trsta poroča:

Dober teden po ostavki večjega dela občinskih svetovalcev je tržaška prefektura imenovala v terek podprefekta iz Mantove dr. Guida Mattuccija za komisarja, ki bo začasno vodil tržaško občinsko upravo, dokler ne bo izvoljen nov občinski svet na prihodnjih upravnih volitvah. Dr. Guido Mattucci se je rodil leta 1909 v Avellinu in je od leta 1932 v službi notranjega ministrstva, znan je kot dober upravitelj in strokovnjak v vprašanjih občinskih uprav. Vsekakor bo to funkcionar, ki bo le izvrševal direktive svojih nadrejenih.

S tem je dejansko zapisana beseda konec zgodbi Bartolijevega županovanja, ki je trajalo skupno 100 mesecev in ni prineslo Tržačanom nič dobrega. V soboto se je Bartoli s posebnim razglasom poslovil kot župan od tržaškega prebivalstva. V svojem proglasu Bartoli zvrča krivdo za razpustitev občinskega sveta na tiste stranke, ki so se na občinskem

svetu telete ukvarjati le s politiko. Razen tega pa se pritožuje, da ni več v veljavi volilni zakon o vezanih listah (večinski sistem) ter da je v Trstu preveč majhnih političnih strank in skupin.

Tržačani so se ob čitanju proglasa od srca nasmejali, saj je mož končno povedal, kje ga čelvelj žuli. Sam je začel vleči politiko na seje občinskega sveta, njegov županski stolček pa se je začel majati, ko je bil odpravljen »sleparski volilni zakon«, kot ga imenujejo v Italiji. Da bi še ostal na županskem stolu, je najprej obljubil, da bo nova občinska uprava izvajala socialno politiko brez vsakih diskriminacij. A tega ni izvajal in je prvič padel. Nato pa se je povezal z neofašisti, vendar mu ni pomagala več nobena »žavba«. Ponovno je padel in Tržačani trdno upajo, da ne bo več zlezal na župansko mesto. Sicer pa pravijo, da mož že nekaj časa stremi više, v poslansko zbornico ali celo v senat. To pa je zadeva njegove stranke, če ga bo kandidirala na takšno mesto — po izkušnjah v občinski upravi.

Vse napredne stranke zdaj zahtevajo, naj bodo nove upravne volitve v najkrajšem času in po možnosti že pred koncem leta, da spet prevzame občino nova izvoljena uprava.

Nagrajena vztrajnost

ljale so ga najboljše želje nekaj tisoč ljudi, ki so kot čebelni roji viseli na ladji Cres in Ljubljana, ki sta na popravilu v ladjedelnici.

Se značilnost za konec: kumica Laura Ferligojeva, ki je botrovala železnemu prvencu piranske ladjedelnice, je od kolektiva pre-

jela prekrasen šopek rdečih nageljev, ovit z državno trobojnico. S slavlja v ladjedelnici ga je odnesla naravnost na grob svojega brata Godniča, ki mu ni bilo dana, da bi doživel ta veliki dan ladjedelnice, za katero je sam dal vse svoje znanje in moč. rb

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Veliko delo čaka ZLS

(Nadaljevanje s 1. strani) ni gospodarski predpisi. Zlasti z gotovostjo pričakujemo, da bodo sprejeti predpisi v zvezi z delitvijo dohodka in da bomo prišli v tem pogledu do enotnega sistema za vse gospodarske veje. Kot vemo, je bil osnutek zadevnih predpisov dan v javno razpravljanje najširšemu krogu, kar je za tako vprašanje vsekakor važno in koristno. S tem bi rešili eno izmed temeljnih vprašanj, ki pomeni osnovo za nadaljnji napredek gospodarstva in za dvig življenjske ravni.

Pričakujemo novih predpisov v zvezi z urejevanjem kreditivnega sistema, v prvi vrsti bančnega aparata. Tako naj bi bili sprejeti že pripravljene zakoni o Narodni banki, o komunalnih bankah, hranilnicah in drugi. V tem pogledu naj bi končno tudi zakonodajne strani prišli do enotnosti, ki je danes ni. Saj vemo, da imamo danes sicer zgrajen bančni aparat, ki pa v celoti ne sloni na predpisih. Zato tudi ni prave jasnosti glede pristojnosti in podobno.

Napovedana sta bila tudi zakon

o javnih uslužbencih in novi pokojninski zakon. Vendar ni verjetno, da bi oba prišla na dnevni red skupščine že letos, čeprav sta oba zelo aktualna. Računati pa je treba, da slonita oba zakona na določenih ekonomskih temeljih, da morajo imeti njih določila, ki govorijo o plačah in prejemkih oz. pokojninah uslužbencev na drugi strani ustrezne denarne postavke, nam postane jasno, zakaj ne pride tako hitro do sprejema navedenih zakonov. Vsekakor pa s sprejemom obeh ne bo moč več dolgo odlašati, ker tudi v tem pogledu vlada že precejšnje nejasnosti, ne glede na to, da so predpisi, ki sedaj veljajo, zastareli.

Seveda s tem nismo prikazali celotnega obsega vprašanj, ki jih morata rešiti oba doma naše Zvezne ljudske skupščine. Dotaknili smo se le najvažnejših ekonomskih vprašanj, medtem ko smo vprašanje, kot je šolstvo in drugo, pustili še ob strani. -dt-

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Skrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradaščja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

Pokrajinska uprava je pretekli teden objavila osnutek zakona, ki ga je sestavila za poseben statut deželne avtonomije. Med drugim predlaga tržaška pokrajinska uprava, naj bo Trst sedež deželne uprave in naj se ustanovi in priključi novi deželi tudi pokrajina Pordenone. Pravice slovenske manjšine pa ta osnutek ne omejuje, razen kratke navedbe v členu 4, ki pravi: »V deželi se priznavajo enakopravne pravice prebivalcem, ki pripadajo katerikoli jezikovni skupini.« Naslednji člen pa pravi: »Uradni jezik v deželi je italijanski.« Nikakor niso omenjeni dvojezičnost, uzakonitev slovenskega šolstva, določbe Londonskega sporazuma itd. S takim osnutkom se Slovinci v Italiji nikakor ne morejo zadovoljiti.

V nedeljo v Senožeče

Kot smo že pisali, bo v nedeljo, 29. septembra, v Senožečah slavnostna otvoritev II. gospodarsko-kulturne revije, ki bo trajala ves teden. Senožečani bodo na njej prikazali gospodarski in kulturni napredek svojega okoliša v zadnjem letu. Na gospodarski razstavi bodo s svojimi pridelki in izdelki sodelovala vsa področna podjetja, obrtniki, zadruga in kmetovalci, popoldne pa bo domača dramska družina uprizorila igro »Poslednji mož«. Med tednom bodo nato v Senožečah in okoliških vaseh strokovna predavanja o kmetijstvu ob spremljavi filmskih posnetkov.

NEZADRŽEN RAZVOJ NAŠE TRGOVSKE MORNARICE

Močno uveljavljanje po sprostitvi

Decentralizacija »Jugolinije« je prinesla našem trgovskemu ladjevju znatne uspehe v novih podjetjih

Ko je bil na Kongresu pomorščakov v Zadru med drugim sprejet tudi sklep o decentralizaciji dela naše trgovske mornarice, to je »Jugoslovanske linijske plovidbe«, so bila mnenja o uspehu takšnega ukrepa različna. Razvoj dogodkov pa nam že danes dokazuje, kako potreben je bil ta sklep in njegova takojšnja uresničitev za naš pomorski gospodarstvo. Nekaj skopih podatkov v naslednjih vrstah jasno kaže nenehen razvoj naše trgovske mornarice po decentralizaciji.

Dve mesti ob naši morški obali imata po štiri pomorska podjetja: REKA in SPLIT. Na REKI je naše največje pomorsko podjetje »Jugolinija« in največje podjetje za potniški pomorski promet »Jadrolinija«, trampersko podjetje »Kvarner« in »Obalna plovidba Rijeka«. »Jugolinija« nenehno dobiva nove ladje iz naših ladjedelnic; prav pred kratkim je kolektiv prevzel prekooceanske trumperje »Sibenik«, »3. maj«, »Uljanik« itd., pred dnevi pa je bila v reški ladjedelnici splovljena ladja »Bratstvo«, prva iz serije treh; prav tako je »Jadrolinija« dobila prirastek štirihihih ladij. Pred nedavnim je bilo na Reki ustanovljeno podjetje »Kvarner«, ki je nastalo na predlog delavskega sveta »Jugolinije«. Novo podjetje dobi od »Jugolinije« naslednje ladje: »Sabac«, »Solina«, »Hercegovina«, »Podgora«, »Žužemberk« in »Vranjic«, pred koncem leta pa iz sestava istega podjetja še stare parnike »Lošnjina«, »Split« in »Sutjeska« ter dve novi turbinski ladiji tipa »Drvar«.

Ladje novega podjetja bodo imele pred koncem leta 1957 — 57.000 ton nosilnosti. Tako imamo sedaj na Reki štiri podjetja, ki vsako zase opravljajo strogo ločeno dejavnost: »Jugolinija« veliko in oceansko linijsko plovidbo, »Kvarner« trampersko veliko in oceansko plovidbo, »Jadrolinija« linijsko potniško in potniško tovorno obalno plovidbo in »Obalna plovidba Rijeka« malo obalno tovorno plovidbo. Perspektivni plan »Jugolinije« predvideva do leta 1962 izgradnjo novega ladjevja, tako da bo imelo podjetje tedaj skupaj nad 360.000 BRT.

V SPLITU je podjetje za oceansko plovidbo, ki še nima plovnihi enot; »Jadranska slobodna plovidba«, ki se je po decentralizaciji preselila z Reke v Split, »Obalna plovidba Split« in »Brodospas«. Prvo podjetje ima v načrtu nabavo in gradnjo novih ladij za prekooceansko plovidbo, »Jadroslobodna« dobiva iz domačih ladjedelnic vedno nove ladje in opravlja obalno plovidbo po Jadranu in Sredozemlju (tovor), »Obalna plovidba« opravlja mali tovorni obalni razvoj, »Brodospas« pa razen reševalne dejavnosti v manjši meri prevažata specialne to-

vore po Jadranskem in Sredozemskem morju.

V ZADRU je novo podjetje »Jugoslovanska tankerska plovidba« za prevoz tekočih goriv in manjše podjetje »Obalna plovidba Zadar« za mali obalni potniški in tovorni promet. Od ustanovitve novega podjetja je naše tankersko ladjevje zrastle od dveh na pet enot (najnovejši tanker »Alan« ima 12.500 ton nosilnosti in je naša največja ladja).

Tudi SIBENIK ima dve podjetji. Nedavno je bilo ustanovljeno novo podjetje za oceansko plovidbo, ki bo v kratkem nabavilo tri prekooceanske ladje v tujini, tri pa naročilo v domačih ladjedelnicah. Ze prej pa je v Sibeniku bilo podjetje za mali obalni potniški in tovorni promet.

DUBROVNIK ima »Atlantsko plovidbo« za prekooceansko tovorno plovidbo (ladje je prejelo ob decentralizaciji) in »Obalno plovidbo Dubrovnik«.

V KOTORU sta podjetji »Jugooceanija« in »Lovčen«. Prvo za oceanski, drugo za mali obalni tovorni promet.

V PIRANU je naša »Splošna plovidba«, ki se je po treh letih obstoja povzpela na drugo mesto v državi in ima ladij za okrog 76.000 ton nosilnosti.

Po eno podjetje za obalno tovorno plovidbo je še v MALEM LOSINJU in na KORČULI, v HERCEGOVEM pa je novo podjetje za obalni potniški promet »Brodarstvo«.

Kakor vidimo, so naša pomorska podjetja v svoji dejavnosti strogo ločena, razen redkih izjem. Mešana podjetja so samo manjša, to je tista podjetja, ki jim je poverjena obalna

potniška in tovorna služba. V razvoju našega pomorskega gospodarstva je od decentralizacije dalje zelo napredovala zlasti Črna gora, ki ima danes že tri podjetja: eno za oceanski promet, eno za obalni tovorni in eno za potniški tovorni promet. »Jugooceanija« je danes na tretjem mestu, takoj za »Splošno plovidbo«. Novo podjetje »Brodarstvo« pa ima nalogo, organizirati linijski potniški (obalni) promet vzdolž črnogorske obale in drugih bližnjih krajev.

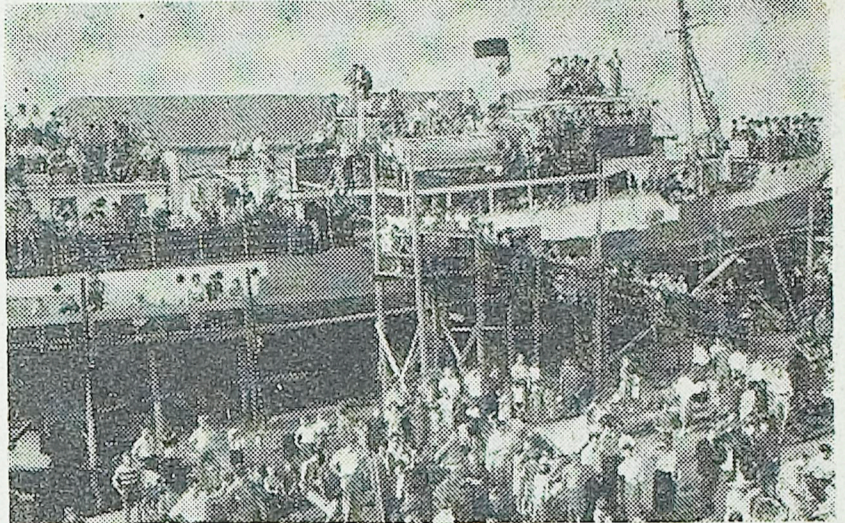
Nova podjetja, ki so bila ustanovljena pred nedavnim, so ustanovili občinski odbori Stari grad na Reki, Sibenik in Hercegovci. V. M.

ZA NAPREDEK KMETIJSTVA NA OBALNEM PODROČJU

Ni ostalo le pri besedah

Prejšnji teden so na seji Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo obširno razpravljali in sklepali o pripravah na predvideno obnovo približno 500 ha vinogradov in sadovnjakov na področju Zadrumske poslovne zveze Koper.

Za predvideno obnovo bo potrebno približno 500 milijonov dinarjev investicij in bodo predlagali Okrajnemu ljudskemu odboru, naj izda potrebno poročilo za najetje posojila. Strojni park za rigolanje je že zagotovljen. Z deli so že začeli na posestvu Brič in kmalu bodo začeli tudi na posestvu Črni kal. Sadnega in trsnega materiala ne bo primanjkovalo, vsaj za letos ne. Potrebovali pa bodo med drugim okrog 360

K nedeljski svečanosti v Piranu ob splostitvi tankerja-remorkerja, ki ga je Remontna ladjedelnica Splošne plovidbe izdelala za Dunavski Lloyd, se je zbrala velika množica ljudi. Ti so — kakor kaže slika — povsem zasedli tudi »galerijo«: palubo ladje Cres, ki je trenutno na popravilu v ladjedelnici.

OPRAVITI JE TREBA NAJNUJNEJŠA DELA ZA ZAVAROVANJE NAŠIH PRISTANIŠKIH NAPRAV

še pred sezono

Vprašanje popravil in obnove pristaniških objektov ob slovenski obali je bilo ponovno na dnevnem redu zadnje seje Okrajnega sveta za pomorstvo in ribištvo v Koprju. Večina teh objektov je nerabnih ali pa v tako slabem stanju, da utegne morje ob nekoliko močnejšem vetru te naprave prebiti in uničiti. Dokaz za to je razdejanje, ki smo ga videli prejšnji mesec. Dejansko je tako, da ob vsej naši slovenski obali ni koščka operativne obale in niti enega pomola, ob katerem bi mogle pristajati nekoliko večje potniške ali tovorne ladje.

Po predračunu je predvideno, da bo potrebno za vsa nujna dela približno 120 milijonov dinarjev, za dela pa, ki morajo biti še letos gotova, sicer bomo imeli z dneva v dan še več škoda, je potrebno dva do tri milijone dinarjev. Objekte bo namreč treba še pred zimskimi vetrovi učinkovito zavarovati. Gre za ureditev pomola pri kopališču »Turist«, za

ureditev lukobrana v Koprju in obnovo brodobranov na potniškem pomolu v Koprju, za lukobran v Izoli in za obnovo pomola v Portorožu. —jo

POVEČAN ODKUP KMETIJSKIH PRIDELKOV

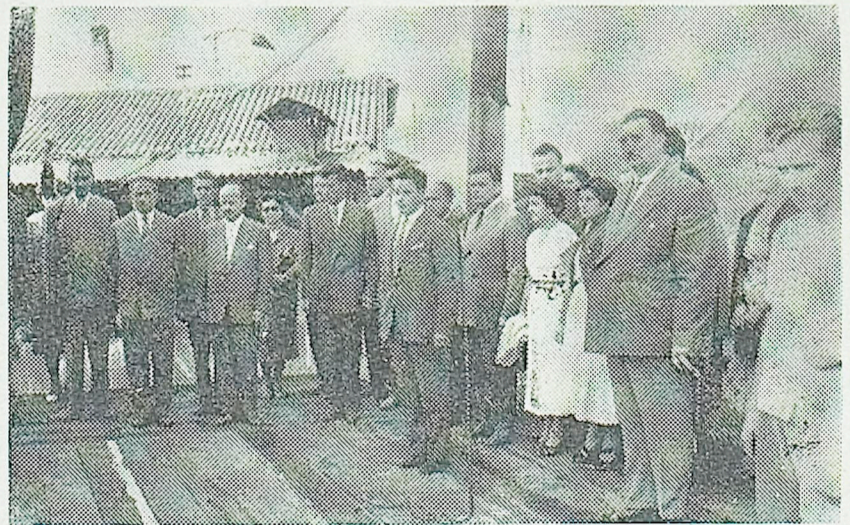
Odkupe kmetijskih pridelkov v I. polletju letos cenijo na približno milijardo 52 milijonov dinarjev. Medtem ko se je odkup živine zmanjšal približno za 7%, se je povečal odkup zgošnjega sadja in zelenjave kar na 2.233 vagonov ali za celih 44% več kot lani. Odkup mleka se je povečal skoraj za 5 tisoč hl, kar je v glavnem pripisati izboljššanemu odkupu tržnih viškov.

Najnovejša obalna potniška ladja

Pred nedavnim je kolektiv »Jadrolinije« prevzel od kolektiva ladjedelnice »Uljanik« v Pulju najnovejšo potniško-tovorno ladjo »Trogira«. To je tretja ladja iz tako imenovane se-

rije »T«. Prvi dve, »Takovo« in »Tuzla« sta bili izročeni »Jadroliniji« v začetku tega leta.

M/L »Trogir« je manjša obalna plovna enota potniško-tovornega tipa, ima 340 BRT, dolga je 44 in široka okrog 8 m. V izredno okusno urejenih in udobnih prostorih in na širokih palubah je prostora za 450 potnikov. V premeu je tudi prostorno skladišče za tovor. Ladja ima dva motorja po 450 KS, ki omogočata največjo hitrost nekaj nad 14 morskih milj na uro. Ladja je v celoti zgrajena pri nas, pa tudi glavna motorja sta izdelala »Jugoturbine« iz Karlovca. Iste značilnosti imata drugi dve ladji tega tipa. Namenjene so za srednje dnevne proge. V. M.

Častni gostje na tribuni na slavnosti v Piranski ladjedelnici minulo nedeljo. Od leve proti desni stoje predsednik piranske občine Davorin Ferligoj, sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir, poleg njega v prednji vrsti predsednik OLO Koper Albin Dujič, predstavnik Splošne plovidbe in Remontne ladjedelnice, predstavnik investitorja zgrajenega tankerja Dunavskega Lloyda ob začetku slovesnosti med igranjem državne himne.

Pisarniške uslužbenice in vodilno osebje vseh uradov, zavodov, gospodarskih in družbenih organizacij vabimo, da se naročijo na revijo »Sodobna pisarna«, ki bo s pestro vsebino pomemben pripomoček za pisarniško poslovanje. Revija bo prinašala zanimive članke in razprave o moderni tehniki pisarniškega poslovanja, o racionalizaciji in mehanizaciji dela, posebej tudi o strojepisni in stenografski spretnosti. Revija bo bogato ilustrirana in bo edina te vrste v naši državi. Zahtevajte brezplačni prospekt: Uprava revije »Sodobna pisarna«, Ljubljana, Gosposka 12.

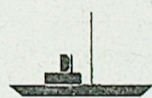
VSE OKROG

morja

»Martin Krpan« je te dni ukrcal v Portoroškem zalivu 80 ton tranzitnega blaga. To je prvi tranzit iz Čaškoslovaške za Bližnji vzhod, ki gre preko pristanišč Slovenskega Primorja. Blago je prepeljalo po suhem koprsko podjetje »Intereuropa« s svojimi že po vsej republikli znanimi zelenimi kamioni s prikolicami, po morju pa bo posredovala daljni transport piranska »Splošna plovidba«. Lep primer, kaj se da doseči s sodelovanjem dveh tako močnih podjetij. Zeleni je, da bi skupaj prepeljali še mnogo tranzitnega blaga čez koprsko pristanišča.

6. septembra je priplula v Piran na popravilo v »Remontno ladjedelnico Splošne plovidbe« ladja »Gorenjska«. Ostala je do 15. septembra in so medtem na ladji izvedli manjša popravila, nato pa je odplula v Sibenik, kjer je krcala blago za Alžir.

V Splitu je bilo ustanovljeno Združenje pomorskih strojnikov v okviru Društva inženirjev in tehnikov FLRJ. Člani novo ustanovljenega društva so tehniki, strojniki in strojni inženirji ladjestrojne službe na naših ladjah, pri pomorskih upravah in iz naših ladjedelnic.

Plovba naših ladij

- P/l »BIHAČ« je 23. septembra plula v Gdynjo.
- P/l »DUBROVNIK« je 13. septembra odplula iz Ploč in prispe jutri, dne 28. septembra v Emden.
- M/l »GORENJSKA« je 20. septembra odplula iz Sibenika v Alžir.
- P/l »GORICA« je 21. septembra priplula v Palermo.
- P/l »LJUBLJANA« je v piranskem pristanišču (Remontna ladjedelnica SP).
- M/l »MARTIN KRPAN« je v Beyrouthu, kjer naklada tovor za Reko.
- P/l »NERETVA« je 20. septembra odplula iz Casablance za Bilingham.
- P/l »POHORJE« je 21. septembra priplula na Nauru Island.
- P/l »ROG« je 22. septembra odplula iz Reke v Casablance.
- P/l »ZELENGORA« je 20. septembra priplula v Emden.

PLIMA IN OSEKA

V petek, 27. septembra, bo najnižje morje —0,40 m ob 17.30. uri in najvišje +0,53 m ob 10.50. uri. V soboto, 28. septembra, najnižje —0,38 m ob 18.05. uri in najvišje +0,40 m ob 11.10. uri. V nedeljo, 29. septembra, najnižje —0,28 m ob 19.30. uri in najvišje +0,30 m ob 11.20. uri. V ponedeljek, 30. septembra, najnižje —0,22 m ob 20.30. uri in najvišje +0,19 m ob 12.00. uri. V torek, 1. oktobra, najnižje —0,23 m ob 22.30. uri in najvišje +0,10 m ob 6.15. uri. V sredo, 2. oktobra, najnižje —0,04 m ob 13.00. uri in najvišje +0,17 m ob 7.00. uri. V četrtek, 3. oktobra, najnižje —0,30 m ob 0.30. uri in najvišje +0,28 m ob 7.10. uri. V petek, 4. oktobra, najnižje —0,22 m ob 0.45. uri in najvišje +0,31 m ob 7.20. uri.

Listnica uredništva

Zaradi omejenega obsega današnje številke »Slovenskega Jadrana« smo morali odložiti za prihodnji teden nekaj prispevkov, ki so že v uredništvu. Tako bomo prihodnji objavili odgovor Severnojadranske pomorske oblasti na Reki na naš članek iz 35. številke »Vzdržujmo pristaniške naprave«, dalje prikaze gospodarskega razvoja in vsestranskega napredka naših občin Koprja, Pivke in Postojne v zadnjih dveh letih komunske ureditve, potem nekaj o kemični tovarni v Ilirski Bistrici, o obalnem prometu na našem področju, o ladjedelnici pa se moramo z našim sodelavcem V. M. še pogovoriti.

Razen tega bomo začeli objavljati zapiske s popotovanja po Jugoslaviji Staneta Čehovina, pripravljena imamo tudi dva krajša feljtončka iz Hrpelj in Pirana — in seveda čudovito poglavje o usodi ali naključju, kar je za bralce »Slovenskega Jadrana« napisal naš znani kraški humorist France Magajna.

Upamo, da bo prihodnji res za vse to dovolj prostora!

Bodoči ObLO Piran bo imel že zorano ledino

V Piranu je bila v torek, 24. t. m. skupna seja odbornikov Občinskega LO članov občinskega komiteja ZKS in občinskega odbora SZDL. Na dnevnem redu je bilo poročilo predsednika Občinskega LO Davorina Ferligoja o razvoju občine v času od uvedbe komunalnega sistema, torej od formiranja sedanjega ObLO septembra 1955 do letošnjega julija.

V obširnem poročilu o vseh gospodarskih panogah in drugih dejavnostih v občini je predsednik Ferligoj analiziral vse delo, uspehe, pa tudi pomanjkljivosti in napake, ki so bili zabeleženi v tem obdobju. Prikazal je delo ObLO in njegovih organov, kakor tudi razvoj vseh panog go-

spodarstva v občini. Iz navedenih postavk je očitno, da je piranska občina kot celota zelo aktivna in je dosegla naravnost zavidanja vredne rezultate.

V gospodarstvu so v glavnem premagane že vse težave, razen v kmetijstvu, kjer bo treba še mnogo sredstev in naporov. Kljub temu bo ob sedanjem delovnem letu kolektivno celotni družbeni letni plan po vseh predvidevanjih realiziran že konec prihodnjega meseca. Izredna ugodna turistična sezona ni prispevala samo k temu, da so skoraj vsi hoteli

že dosegli letni plan, ampak je izredno povečala promet tudi v trgovini, obrti in drugih panogah.

Poudariti je treba tudi, da se je letos povečala storilnost, računana povprečno na posameznega občana. K temu je mnogo prispevala okrepljena zavest, da je čim boljše delo v korist tako skupnosti kot posameznika. Delavsko samoupravljanje se je v piranski občini razvilo že do take mere, da si brez tega močnega činitelja ne morejo več predstavljati javnega in gospodarskega življenja občine.

V obširni razpravi o poročilu predsednika ObLO je med drugimi govoril tudi tovariš Albert Jakopič-Kajtimir, ki se je v imenu OLO in Okrajnega komiteja ZKS Koper zahvalil piranskim ljudskim odbornikom in hkrati vsemu delovnemu prebivalstvu Pirana za izredne uspehe, ki jih je pokazala piranska občina. Izrazil je prepričanje, da bo ta delovni polet trajal še naprej tudi

pod novim ObLO, kateri se bo lahko temeljiteje posvetil reševanju perečih drobnih komunalnih in drugih vprašanj, ker mu je dosedanji ObLO že zorala ledina. Tovariš Kajtimir je posebno pohvalil pravilno personalno politiko dosedanjega ObLO, ki je poskrbel, da so na odgovorna mesta prišli res sposobni in delavni ljudje. Na ta način v piranski občini danes skoraj ni več deficitnega podjetja, medtem ko jih je bilo še lani veliko število. Opozoril je, da je nepošten vsakdo, ki stoji na nekem mestu, za katerega ni sposoben, vztraja pa na njem samo zaradi svoje ambicije ali celo gmotnih koristi. Naš socialistični gospodarski aparat ga bo prej ali slej avtomatično izvrzel. Naš komunalni sistem, ki je tako široko sprostilo delovno iniciativo in polet, bo s svojo nadaljnjo izpopolnitvijo onemogočil tudi take zaviralce našega še naglejšega vzpona.

Julie

Napisna tabla na občinskem zdravstvenem domu v Piranu, ki je bil minulo nedeljo slovesno predan svojemu namenu, nam pove, kakšne vse zdravstvene institucije imajo sedež v tem poslopiju, na katerega so Pirančani po pravici lahko ponosni.

ZBORI PIRANSKIH VOLIVCEV

Medtem ko so bili prvi zbori volivcev v piranski občini zelo dobro obiskani, so morali v zadnjem tednu biti nekateri celo preloženi na poznejši datum, ker se jih ni udeležilo zadostno število volivcev. Temu je delno kriva velika zaposlenost ljudi — saj je tujski promet živahen v tej občini še skoraj kot sredi glavne sezone — marsikdaj pa je kriva pasivnost ljudi do dogajanja, oziroma pomanjkanje zavesti, da je vsak posameznik soodgovoren za to, da bodo za kandidate postavljene res najboljši in najspodobnejši ljudje.

Lagodnost in pasivnost označuje najbolje naslednji izgovor: »ObLO je v sedanjem sestavu pokazal veliko prizadevanje za napredek občine in dosegel lepe uspehe. Zakaj bi tratil čas z razpravljanjem o kandidatih, ko pa sem zadovoljen s sedanjimi?« Tako izgovarjanje pomeni, da se je prav ob zborih volivcev prvič očitno pokazala znana tendenca ljudi, da bi počivali na doseženih skupnih uspehih.

V piranski občini gre kljub izpadu rdnika vse gospodarstvo kot celota že v izpolnitev letnega plana. Ljudje to vedo in — po takih izjavah in pomanjkanju zainteresiranosti za zore sodeč — že zapadajo v samozadovoljno pasivnost. Piranske politične in družbene organizacije so se zato z vso vnemo zavzele, da z vsemi propagandnimi sredstvi, največ pa z osebnim vzgledom, vplivajo, da bodo vsi občani aktivno sodelovali pri kritični presoji kandidatov ter že opravljenega in še potrebnega dela. Julie

ZA 100% SO POVEČALI MLEČNOST KRAV

Zaključki občnega zbora KZ Prestranek, ki je bil v nedeljo, dne 15. septembra letos, kažejo na dobro gospodarjenje zadržnikov: 2 milijona 400 tisoč dinarjev čistega dohodka v pretekli poslovni dobi. Ugotovitve tekmovalne komisije odseka za pospeševanje kmetijstva, da se je mlečnost krav povečala za 3.000 litrov proizvodnje mleka letno pri najboljših kravah ter da so verjetno nekateri kmetovalci pridelali do 300 stotov krompirja na področju postojnske občine, kar pa nujno narekuje pospešitev izdelave načrtov za gradnjo tovarne za predelavo krompirja, ki naj bo v Prestranku.

Občnemu zboru kmetijske zadruge je sledil zbor volivcev kmetijske proizvodne skupine. Zboru so prisostvovali razen članov KZ Prestranek tudi člani delovnih kolektivov državnega posestva iz Hrašč, Razdrtega, Hruševja, Prestranka in kmetijske delovne zadruge v Orehku. Po razpravi o pomenu volitev so navzoči volivci predlagali za kandidata za volitve v občinski zbor proizvajalcev kmetijske skupine predsednika kmetijske delovne zadruge v Orehku, Eda Boštjančiča. STINA

PODGORJE

Na zboru volivcev, ki se ga je udeležilo precej žena in mladincev, so določili za kandidata v novi občinski odbor Frana Filipčiča in Jakoba Andrijašiča, ki naj se zavzameta za izvedbo adaptacije vaške kapnice in ureditev vodovoda iz naravnih izvirov. Volivci so izrazili tudi željo, naj se v Podgorju čimprej prične akcija za postavitev spomenika padlim borcem.

Potrošniki odločno zahtevajo

klasifikacijo mesa

Vprašanje klasifikacije mesa po naših mesnicah je eno tistih navidezno manj važnih vprašanj, ki dajejo povod za utemeljeno kritiko med potrošniki. Zato bo prav, če pogledamo glavne okolnosti, ki dopuščajo podjetjem za promet z mesom vztrajno izmikanje pred dosledno uvedbo klasifikacije mesa, čeprav smo mnenja, da v bistvu ne gre le za klasifikacijo, temveč za doslednejšo opredelitev kvalitete mesa sploh.

Množične organizacije in oblastveni organi našega okraja so že večkrat obravnavali napake pri preskrbi z mesom, hkrati pa so dali tudi zdrave pobude za rešitev tega vprašanja. Dosedanja močno poenostavljena »klasifikacija« mesa: »s kostmi« in »brez kosti« namreč že dolgo ne odgovarja zahtevam potrošnikov po točnejši opredelitvi mesa na več kvalitete, kajti samo dve ceni mesu za najrazličnejše kvalitete dopuščata v glavnem le dobri volji prodajalca odločitev glede na to, kakšno meso naj bo n. pr. poleg kosti, do te odločitve pa ima brez dvoma edino pravico potrošnik — kupec.

Dosedanja praksa klasifikacije mesa po naših mesnicah tudi omogoča prodajalcem mesa, da prodajajo kvalitetno meso svojim znanecem in prijateljem, kar seveda tudi dopušča možnost materialnega okoriščenja.

DOSEDANJI UKREPI NISO BILI UČINKOVITI

Na pobudo množičnih organizacij našega okraja so se že lanske leto sestali predstavniki okrajne Trgovinske zbornice, predstavniki podjetij za promet z mesom in organi tržne inšpekcije. Sestanku je prisostvoval tudi strokovnjak veterinar. Za začetek so klasificirali goveje meso (ne pa tudi telečjega!), končni sklep omenjenega sestanka pa je bil v tem, da naj v večjih središčih našega okraja prodaja določeno število mesnic samo prvorazredno, nekatere samo drugo- in tretjerazredno meso, itd. Približno dva meseca se je ta sklep v Kopru, menda pa tudi v Piranu in Izoli, v zadovoljstvo potrošnikov dejansko tudi izvajal. Toda po dveh kratkih mesecih je pred očmi vseh nas ta nova praksa spet prenehala! Ko ugotavljamo, da se je to zgodilo pred očmi nas vseh, mislim seveda tudi okrajni in občinski tržni inšpektorat ter sekcija za odkup in oskrbo mesa pri okrajni trgovinski zbornici. Po upravičenih kritikah potrošnikov glede na njihovo zahtevo po dosledni klasifikaciji mesa se je sekcija za odkup živine in oskrba z mesom pri naši okrajni Trgovinski zbornici konec minulega meseca spet sestala. Po prvi in glavni točki dnevnega reda, ki se je glasila: »Maloprodajna cena mesa predvsem po kvaliteti«, so se končno predstavniki vseh 7 glavnih podjetij za promet z mesom zedinili in sprejeli sklep, da bodo različnim kvaliteta mesa v bodoče uvedli različne cene. Sklenili so, naj se razlika med manj in bolj kvalitetnim mesom poveča od sedanjih 20 na 40 do 50 din. Sklep je bil torej v drugi obliki vnovič sprejet in upajmo, da tako določena klasifikacija mesa ne bo veljala samo za goveje meso, kakor pred letom dni, temveč tudi za telečino, ki je prav tako na razpolago kupcu v različnih kvalitetah.

Zaradi povečanega maloobmejnega prometa se stalno povečuje tudi povpraševanje po prvoraz-

redni kvaliteti mesa. Zaradi tega se prizadevi domači potrošniki nadejamo, da bo pred tremi tedni ponovno sprejeti sklep o klasifikaciji mesa po mesnicah našega okraja, posebno v središčih našega obalnega področja, končno vendarle uresničen. V nasprotnem primeru bi bilo pač težko razumeti zavlačenje rešitve tega vprašanja, ki more imeti le koristne posledice tako za potrošnika kot tudi za poštene in požrtvovalne delavce po podjetjih za odkup in oskrbo z mesom. J. Z.

DEJAVNOST SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

V času med 1. oktobrom in 30. novembrom bodo člani sindikalnih podružnic na rednih letnih občnih zborih polagali obračun dela za preteklo poslovno dobo. Kaže, da bo težišče dela občnih zborov na obravnavanju problematike komun, strokovni sindikati pa bodo razpravljali tudi o vprašanjih, ki zadevajo delavstvo, včlanjeno v določeni stroki, gospodarjenje v podjetjih, družbeno upravljanje, načine za izboljšanje življenjske ravni, razen tega pa seveda tudi o načinih in izvajanju ocene delovnih mest, organizacije dela, socialne službe itd.

SKOK V GRADNJAH

Letni plan gradbenih storitev v našem okraju je bil v prvem polletju izpolnjen kar s 53%. V primerjavi z lanskim prvim polletjem se je gradbena dejavnost letos povečala kar za 213 milijonov dinarjev. Ker je gradbena dejavnost vedno v drugem polletju večja, moremo z gotovostjo pričakovati, da bo letošnji plan gradbenih del občutno presežen. Večji obseg gradbene dejavnosti je pripisati v glavnem pospešeni gradnji stanovanj in občutno večjim sredstvom v skladih podjetij. —jo

Vsi, ki se zanimate za sodebno organizacijo in tehniko pisarniškega poslovanja, pišite po brezplačni prospekt za novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna« na naslov uprave: Ljubljana, Gosposka 12.

OB 10. OBLETNICI PRIKLJUČITVE PRIMORSKE

Nismo pozabili na človeka

Uradna otvoritev sedmih zdravstvenih ustanov

V nedeljo, 22. t. m. so uradno izročili svojemu namenu sedem zdravstvenih ustanov, med temi štiri v Kopru: upravne prostore Zavoda za socialno zavarovanje,

Splošno ambulanto, okrajni Higijenski zavod in Sanitarni inšpektorat ter Protituberkulozni dispanzer. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki republiških in okrajnih zdravstvenih ustanov, zdravniki, predstavniki oblastnih in političnih forumov, uslužbenci naših zdravstvenih ustanov ter povabljeni gostje.

Direktor okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje Bogomil Bitežnik se je zahvalil vsem ustanovam in oblastnim forumom, ki so s finančno in moralno podporo omogočili tak razmah zdravstvenih služb v naših okrajih. Ti uspehi so sad desetletnega dela, ki je bilo omogočeno šele takrat, ko smo te kraje dokončno priključili k domovini. Zdravstvenim delavcem oziroma Zavodu za socialno zavarovanje, ki je v glavnem pripomogel, da smo dobili

primerne in sodobno urejene prostore za zdravstveno službo, je čestital v imenu republiškega Sveta za zdravstvo pomočnik sekretarja dr. Tone Ravnihar in v imenu ObLO Koper Mirko Jelarčič. O potrebi teh ustanov spričo velikega razvoja Kopra in revne dediščine, ki smo jo dobili po osvoboditvi, je govoril upravnik Zdravstvenega doma dr. Dušan Dobrila.

V začetku prihodnjega meseca bo odprt še Center za zaščito matere in otroka ter Šolska ambulanta, s čimer bo dostojno urejena še preventivna zdravstvena služba.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Državljan! Te volitve bodo doprinesle h krepitvi in nadaljnjemu izpopolnjevanju demokratičnega mehanizma v komuni. Delo vseh organov komune — ljudskih odborov, njegovih svetov, upravnih organov itd. je javno in podvrženo kritiki državljanov ter njihovih organizacij. Odgovornost odbornikov pred volivci postaja vedno večja in stvarnejša. Pravilno posluževanje mehanizma komunalne samouprave, vedno večja aktivnost zbora volivcev, bodo dali novo vzpodbudo konstruktivnemu in aktivnemu sodelovanju sto tisočem državljanov pri upravljanju naše skupnosti. (Iz proglasa SZDL Jugoslavije)

Upravno poslopije Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje (v njem ima sedež tudi splošna ambulanta) je bilo prav tako docela priključeno in minulo nedeljo slovesno predano svojemu namenu.

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

TEDEN OTROKA

od 30. 9. - 10. 10. 1957

Mimo vseh drugih nalog v zaščiti otrok, izvirajočih iz potrebe sleherne občine in okraja, iz potreb stanovanjske skupnosti in vsake posamezne vasi, poudarjamo, da je stalna in glavna naloga vseh organizacij, državljanov in staršev vzgoja otrok za bodoče ustvarjalce družbenih dobrin, za ustvarjalce še boljših odnosov med ljudmi, za svobodne državljane, ki bodo ljubili človeka kot največjo družbeno vrednost, ki bodo ljubili svojo domovino in jo znali upravljati, ki se bodo borili za napredek in mir na svetu. Zato je glavno geslo letošnjega »Tedna otroka«:

Razvijajmo najširšo dejavnost vseh organizacij in državljanov v ustvarjanju pogojev za zbiranje in ustvarjalno delo otrok in mladine.

Organizirajmo najrazličnejše vzgojno delo z otroki povsod, kjer se zbirajo!

Uporabimo pri tem prostovoljne delavce: mladince, družbene in javne delavce, strokovnjake in vse tiste državljane, ki imajo voljo in ljubezen do dela z otroki!

Okrepimo svete pionirjev in zberimo okrog njih čim več mladincev in staršev, ki bodo pomagali organizacijam pionirjev, da razvijajo koristno, zabavno in ustvarjalno delo!

(Iz proglasa Sveta društev za skrb o otrocih in mladini Jugoslavije)

POHVALA PREDSEDNIKA TITA TOVARNI »ARRIGONI«

Novost za naše gospodinje

Že nekaj časa prodajajo v naših trgovinah izdelke tovarne Arrigoni iz Izole — suhi koncentrat goveje juhe, ki jo je treba kuhati 10 minut. Gospodinje so pozdravile ta izdelek predvsem zato, ker kvaliteta »Argo-juhe« ustreza vsem zahtevam sodobne prehrane.

Številni obiskovalci Zagrebskega velešola so na razstavi »Družina in gospodinjstvo 1957« lahko poskusili to juho in se prepričali o njeni dobri kakovosti. Obiskovalci so svoje vtise in mnenja zabeležili na posebne anketne listke, ki jih je zbiral predstavnik podjetja Arrigoni. Na teh listkih beremo takele izjave: »To je zelo uspešna juha, ki ga na našem tržišču že dolgo pogrešamo. Priporočam, da iznajdete še kaj izdeleka.« — »Pozdravljam ta izdelek kot dober in celo odličen,

kajti znano je, da kuhanje juhe odvzame gospodinjki veliko delovnega časa.« — »Juha je izvrstna. To je področje, kjer lahko pomagamo delovni ženi in gospodinjki.« Laskavih izjav je veliko in v glavnem so si podobne. Tudi maršal Tito je obiskal Zagrebski velešola in ko je videl »Argo-juho«, se je pohvalno izrazil o uspehih tovarne Arrigoni.

»Argo-juha« je prišla na naše tržišče pred sedmimi meseci in naletela na tako ugoden odziv odjemalcev, da tovarna komaj sproti zadovoljuje vse potrebe potrošnikov. Naročila ima celo iz inozemstva, kjer so ugotovili, da naš izdelek ne zaostaja za tovrstnimi ameriškimi.

IZ DELA OKRAJNEGA ODBORA ZVEZE ŽENSKIH DRUŠTEV

Plodna seja z realnimi načrti

Ta teden je bila v Kopru razširjena seja okrajnega odbora Zveze ženskih društev skupno z odborom Zveze zadružnic. Seji so prisostvovali tudi vse predsednice prvih društev na terenu.

Prva točka dnevnega reda je bila posvečena volitvam in kandidiranju žena. Iz poročil je bilo videti, da je več žena kandidatov le tam, kjer so ženska društva aktivno posegala v predvolilne priprave. Ker pa bo kljub temu v novih občinskih in okrajnem odboru le malo žena je OO Zveze

ženskih društev mnenja, naj bi več žena sodelovalo v raznih svetih. Predlog bodo poslali OLO. Prav tako so sklenili, naj bi odbori zadružnic predlagali občinskimi ljudskimi odbori žene za občinske svete.

V programu dela za bodočo jesensko-zimsko sezono ne najdemo kakih novih predlogov, pač pa so članice sklenile, da je treba dokončati vsa začeta dela in to koločati v sodelovanju z vsemi sorodnimi organizacijami in društvi. V Izoli, Postojni in Sežani n. pr. poskušajo ustanoviti občinske gospodinjске centre. Povsod je ovira pomanjkanje primernih prostorov in finančnih sredstev. Sem sodi tudi vprašanje raznih servisov. Uspehi še niso posebno vidni, toda začetek je vendarle.

Organizacijsko so sklenili, da bodo odbore društev okrepili in poživili tako, da bodo pritegnili vanje delavce iz naših obratov in tovarn. Take odbornice bodo lahko dajale najbolj konkretne predloge za pomoč delovni ženi.

Ker je pred nami »Teden matere in otroka« so žene sklenile, da bodo pomagale pri organizaciji šolskih in mlečnih kuhinj, kajti to je oblika dela, od katere imata otrok in mati največjo ko-

Prikazuje model dvodelne obleke, ki jo v mrzlejših dneh dopolnimo s tričetrtinsko jopo iz istega blaga. Pripravno za tiste, ki so rade lepo in okusno oblečene ter znajo varčevati. Tak komplet nam namreč nudi več možnosti: krilo z bluzo, kostum, dvodelno obleko in obenem jopo-plašč.

Surovi nadevi paradizniki

10 paradiznikov, 40 dkg skute, 2 žlici kisle smetane ali margarine, 2 sveži papriki, zelen peteršilj, 5 dkg prekajene slanine, sol. Paradiznike operemo, jim odstranimo osemenje in jih napolnimo z nadevom. Skuti primešamo smetano, sesekljano papriko, zelen peteršilj, prekajeno slanino in sol.

Dušene buče

2 kg buč, 2 žlici masti, 1 čebula, 5 svežih paradiznikov, 2 stroka česna, sol, 1 dl smetane, 1 žlica moke, zelen peteršilj. Buče olupimo, jim odstranimo osemenje in jih narežemo na rezance. Na masti prepražimo čebulo in ji dodamo na kolobarčke zrezane paradiznike, buče in česen. Pokrijemo in dušimo 20 minut. V smetano razvrkljamo moko in jo počasi prilivamo dušenim bučam. Kuhamo 10 minut, nato jih potresemo z zelenim peteršiljem.

rist. Odbori zadružnic na vasi pa naj razen tega tudi skušajo organizirati sezonske otroške vrte, to je v času, ko je na polju največ dela.

Dela tega pa je OO ZŽD sklenil, da bodo članice ženskih društev in zveze zadružnic aktivno sodelovale pri cepljenju proti otroški paralizni, tako da bodo skrbeli, da bodo na njihovih področjih cepljeni vsi otroci in da bodo starši prispevali za to cepljenje predvideni del stroškov.

A. M.

ZA SODOBNO GOSPODINJSTVO

Društvo za napredek gospodinjstva v Postojni že dalj časa proučuje možnosti nabave pralnih strojev in strojev za kemično čiščenje oblek. Potreba po pralnici in čistilnici je v Postojni zelo velika in bi bila vzpostavitev tovrstnega uslužnostnega obrata v veliko razbremenje predvsem zaposlenih žena. Po vsej verjetnosti pa bo lahko že letos občinski ljudski odbor v Postojni doedelil potrebna finančna sredstva tako, da bodo čimprej čistilnici in nabavljeni prvi stroji.

STINA

Model dvodelne obleke, kakršne so začele propagirati francoske modne hiše. Vsač bo verjetno tistim, ki imajo rade »nekaj posebnega«.

ŠOLSKA REFORMA IN SODOBNO GOSPODINJSTVO

Prepotrebno znanje

na življenjsko pot

Uvajanje pouka iz gospodinjstva ali domačega gospodarstva

Naloga naše šolske reforme je predvsem napraviti obvezno šolo bolj življenjsko, t. j. vzgajati ljudi, ki bodo sposobni za življenje in za produkcijo, ki se otroci ne učijo več samo ročnih del, ampak tudi gospodinjstva ali, kakor to tudi imenujemo, domačega gospodarstva. To je nov predmet v naših šolah in zato nam primanjkuje za ta pouk strokovnega kadra in izkušenj. Pred začetkom šolskega leta so se zbrali učitelji iz vsega okraja v Kopru, kjer so na kratkem tečaju slišali precej koristnega o šolski reformi in o pouku gospodinjstva. O zadnjem je govorila predstavnica Centralnega zavoda za pospevanje gospodinjstva iz Ljubljane Živa Beltram. Iz njenih izjav navajamo nekaj odstavkov, ki bodo zanimali predvsem vse tiste, ki imajo šoloobvezne otroke:

Glede na vprašanje uvajanja pouka o gospodinjstvu v naših obveznih šolah je treba omeniti, da to ni zadeva, ki se je pokazala v trenutku, ampak da je to že tradicija, ki so jo ustvarile prejšnje generacije pedagoških delavcev. In to se ne pojavlja samo pri nas, temveč tudi v drugih deželah in celo v krajih, kjer nimajo takih tradicij iz prejšnjih dob. Kajti nujno je, da dobi otrok v času svojega obveznega šolanja vse, kar mu je potrebno za življenje in kar življenje od njega tudi zahteva. Gospodinjstvo pa obravnavamo danes kot člen v

verigi ali v programu drugih gospodarskih procesov kot važen činitelj. Danes imamo že toliko novih tehničnih pridobitev in znanstvenih dognanj za vsakodnevno življenje tudi na področju gospodinjstva, da pomeni posluževanje teh pridobitev vsakodnevno potrebo človeka in je hkrati nujni del splošne izobrazbe in kulture. Zato mora obvezna šola za otroku nuditi osnovne pojme o gospodinjstvu.

Vendar moramo paziti, da bodo imela naša stremjenja nove elemente in da ne bomo pogrevali stvari, ki so že zastarele. Kadar-

koli in kjerkoli govorimo o gospodinjstvu, ne smemo pozabiti, da je sociološka enota, to je torišče gospodinjstva kot gospodarske dejavnosti, družina, drugačna kot je bila pred dvajsetimi ali celo pred petdesetimi leti. Ta sprememba v odnosih med ljudmi v družini in v položaju družinskih članov zahteva drugačno gledanje na gospodinjstvo. Danes nimamo več patriarhalno urejene družine, kjer je usoda ženskih članov že od rojstva naprej določena, da se morajo pripravljati na prevzem vseh skrbi in težav v gospodinjstvu. Iz te ureditve prehajamo danes na novo družino, kjer se delo deli med družinske člane po zdravi, fizični sposobnosti, času itd. Vsem članom družine pa naj bi bilo dano, da razvijajo tisto vrsto dejavnosti, za katero imajo največ sposobnosti.

Zdaj, ko sprovajamo šolsko reformo, imamo tudi v teh vprašanjih prav posebno jasno stališče. Gotovo ste imeli priložnost videti na raznih šolskih razstavah ali ob zaključku gospodinjških tečajev razne izdelke, ki ne ustrezajo več današnjim razmeram. Na primer ptiček z napisom »Zadnja v posteljo in prva pokonci, pa bo vedno kaj dobrega v loncu«, toda s takimi in podobnimi deli se šole celo postavljajo in hvalijo v poročilu, češ imeli smo lep uspeh pri pouku

ročnih spretnosti. Prav tako opazimo pri raznih gospodinjških tečajih, da se učijo pripravljanja torte in finega peciva, ne pa n. pr. kako naj doma porabijo vsak dan mleko in kopice drugih osnovnih in potrebnih reči, ki jih zahteva sodobna in zdrava prehrana.

V preteklem šolskem letu je bilo kot predmet v svobodnem učenem načrtu in posebno določeni urah praktično obdelano gospodinjstvo v šestem, sedmem in osmem letniku osemletke oziroma na nižjih gimnazijah. Kaže, da je uspeh zadovoljiv za vse tiste šole, ki so ta predmet uvedle in še posebej za tiste, ki so ga v šoli predvsem v učilnici in še posebej v domačem okolju. Seveda pa so redki okraji, kjer so ta predmet uvedli na vseh šolah, pač pa samo tam, kjer so razmere dovoljevale, to se pravi, kjer so imeli na razpolago strokovni kader. Pri tem pouku je glavno načelo nove reformirane šole, da se ne teži k ločitvi po spolu.

Kaj bo prinesel še čas na tem področju, bomo videli v prihodnjih letih. Naravno in najbolj verjetno je, da se bodo otroci po šolah zbirali in delali po interesnih skupinah, kar jim bo nudilo vseslovesno več, kot če delimo otroke tako, da učimo deklice gospodinjstva in ročnih del, dečke pa drugih ročnih spretnosti.

Vsi smo prepričani, da je potrebno naše skupno prizadevanje za novo šolo, ki naj bo živi del našega življenja. Zato je tudi uvajanje pouka o gospodinjstvu nujna zahteva, ki si je ni nihče izmislil, ampak jo je prinesel čas. Prav gotovo to ne bo povsod takoj realizirano, toda vsak učitelj, ki noče zaostajati in biti med zadnjimi, bo moral skrbeti tudi za napredek.

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE!

Pri izpolnjevanju pogojev za resnično družbeno enakopravnost sodelujejo delovne in aktivne prizadevanje deset tisoč mladih žena v raznih nalogah družbenega upravljanja najde svoj izraz tudi v volitvah odbornikov za občine, okraje in svete proizvajalcev.

(Iz proglasa SZDL Jugoslavije)

Temna jesenska obleka z dolgimi ali tričetrtinskim rokavi, primerna za vsako priložnost. Poživlja jo beli ovrtnik.

V PODGRADU SE RAZVIJA NOVA, MLADA INDUSTRIJA

Svetloba nad mračno davnino

V nekdanjem sodišču in ječah v Podgradu utripa danes novo življenje, ki daje delo, zaslužek in kruh številnim prebivalcem

Podgrad s svojo romantično lego ob vznožju sadjerskih Brkinov in ob glavni cesti Reka-Trst je bil še v času stare Avstrije in pozneje italijanske okupacije nekak politično-upravni center za ta kraško-istrski predel. Razen sedeža občine je bilo tukaj tudi okrajno sodišče z nezogibnimi sodnimi zapori. Kraj je ohranil svoje ime še iz fevdalne dobe, ko so gospodje z gradu nad vasjo krojili pravdo tlačanom. Po osvoboditvi in priključitvi teh krajev k novi Jugoslaviji so ostali prostori nekdanjega sodišča in njegovih mračnih pritliklin le še zapuščen, nema priča nekdanje tiranije.

Pozno v jeseni leta 1955 se je zganilo med debelimi kamnitimi stenami mračne stavbe novo življenje. Takratna tovarna steklene galanterije v Hrpeljah je uredila v teh prostorih svoj obrat »Plastika« in zaposlila v njem 30 delavcev in delavk iz Podgrada in okolice. Namen novega obrata je bil, da postavi temelje novi, pri nas še nevpeljani industrijski panogi predelovanja plastičnih mas, za sedaj polivinilskih. Prvi proizvod »Plastike« je bila razna posoda iz polivinila, neobčutljiva za shranjevanje jedkih tekočin. Razen tega so pričeli izdelovati in prikrojevati tudi plošče za oblaganje notranjih sten poslovnih prostorov, laboratorijev, sodobnih kuhinj itd. Moderno gradbeništvo je v načrtih za tako imenovano notranjo arhitekturo priznalo in osvojilo oblaganje sten s polivinilskimi ploščami v raznih barvah zlasti tam, kjer je potrebno izrazito poudariti načela higiene.

Slabo gospodarstvo tovarne steklene galanterije kot matičnega podjetja pa ni moglo zagotoviti »Plastiki« pogojev in sredstev za uspešen razvoj. Tovarna je prišla pod prisilno upravo in končno v prisilno likvidacijo. Delovni kolektiv »Plastike« se je sklenil osamosvojiti in je prijavil registracijo novega samostojnega podjetja pod imenom »Plama« — podjetje za predelavo plastičnih mas. Brez vsakršnih začetnih sredstev so delavci med seboj zbrali sredstva za prijavo

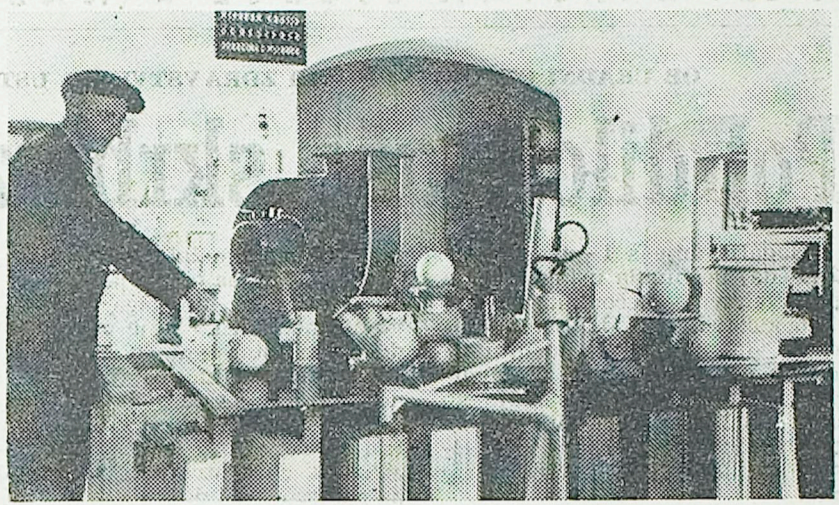
20,566.000 dinarjev celotnega dohodka, za letos pa je predvidela 24.000.000 dinarjev realizacije. Od tega pa je že v I. polletju dosegla 17,063.000 dinarjev ali 71 %. Za drugo polletje predvidevajo realizacijo 31,537.000 dinarjev, to je skupaj za vse leto 48,600.000 dinarjev. Plan bodo torej presegle za 102,5 %. V letu 1956 je podjetje izplačalo vseh plač, vstevši socialno zavarovanje in stanovanjski prispevek, v znesku 5,795.000 dinarjev. Za letos znašajo predvidene plače 6,453.000 dinarjev in so jih izplačali že v I. polletju 3,653.000 dinarjev, se pravi 56 %.

Za drugo polletje so predvideli 6,574.000 dinarjev plač, skupaj za vse leto torej 10,227.000 dinarjev ali 57 % nad planiranimi. Lani je znašal dobiček podjetja 1,011.000 dinarjev. Za letos so ga planirali 1,289.000 dinarjev. V prvem polletju pa so že dosegli 2,331.000 dinarjev dobička, za drugo polletje ga predvidevajo 4,196.000 dinarjev, tako da bo konec leta znašal celotni dobiček 6,527.000 dinarjev ali 502 % v odnosu do planiranega letnega dobička.

Ob dobrem vodstvu in pravilnem gospodarjenju je »Plama« zavzela v letošnjem letu izreden obseg razvoja in gre z gotovimi koraki v lepo bodočnost. Poleg vedno uspešnejšega prodiranja na trg s svojimi proizvodi sistematično skrbi za vzgojo strokovnega kadra in ekspanzivno išče pota tudi v inozemstvo, ker se zaveda konkurenčnosti v kvaliteti in ceni svoje proizvodnje, katere vrednost bo po zamisli vodstva podjetja že prihodnje leto lahko znašala 200 milijonov dinarjev.

Ko človek stopi v skromno opremljene obratne prostore tega podjetja, dobi vtis, da se tu opravlja sicer nekoliko večja, vendar skromno opremljena obratna dejavnost. Strojna oprema za oko nestrokovnjaka ne predstavlja nikakih kompliciranih mehanizmov in se ti na prvi pogled zazdi, da delajo v tem obratu zvečine vse na roko. Deloma to tudi drži, kar se tiče sestavljanja in lepljenja raznih delov za ventilacijske naprave, naprave za filtriranje, centrifugalne črpalke,

zunaj podjetja. Ker jih je za sedaj malo, s težavo ustrezajo vsem naročilom, ki se dnevno množijo. Uprava načrtno skrbi za strokovno izobraževanje kadra. Da bi mogla zaposliti več tehničnega osebja, adaptira 3 družinska in več samskih stanovanj. Da bi podprla razveseljivi napredek tega podjetja, je hrpeljska občina tudi letos odobrila »Plami« 2 milijona dinarjev investicijskega posojila, okrajni ljudski odbor pa so zaprosili za odobritev obratnega kredita v višini 9,800.000 dinarjev. Zvan Jaša

Na hitro smo v skladišču Plame napravili »tihožitje« iz izdelkov, ki jih tovarna proizvaja iz plastičnih mas in so v glavnem namenjeni za široko potrošnjo ter za opremo ribičev in industrijsko-obrtnih obratov

Za poldrugo uro bliže Ljubljani

Čez dan ali dva bo izročen prometu še en odsek nove koprške ceste, namreč od Kozine do Petrinj (4,2 km). Tako ostane le še 3,9 km (od Petrinj do Kastelca) in slovensko obalo bo vezala z glavnim mestom naše republike sodobna cesta, ki je velikega pomena za hitrejši gospodarski

nati prihranek na gorivu in mazivu ter daljšo amortizacijsko dobo vozil. Koliko večja je varnost prometa in s tem manjše — »eveda samo relativno! — številno nesreč! Pač čas! Ni vseeno, ali so za prevoz nekega blaga (ali oseb) potrebne 4 ure ali samo 3, če ne še manj.

(po kilometrih), temveč tudi in predvsem v njeni, kot pravijo strokovnjaki, virtualni dolžini.

Kar se tiče gradnje same, je vredno omeniti, da je podjetje »Slovenija ceste«, ki je od Senožec do Črnega kala doslej položilo 30 km novega asfalta, uspešno preizkusilo nove, hrapave asfaltne sisteme in da so si letos odlično pomagali z ameriškim strojem — finišejem »Barber Green«. Na uro položi ta finišeer na pripravljeno utrjeno cestišče 30 t asfaltne mase v širini do 3,75 m. Najprej asfaltirajo eno polovico cestišča v dolžini do 250 m, nato pa še drugo polovico, tako da se še vroči, 2,5 do 3 cm debeli asfaltni sloj dobro zlepi s še neohlajeno prvo polovico v enotno trdno površino (tako rekoč brez opaznega stika).

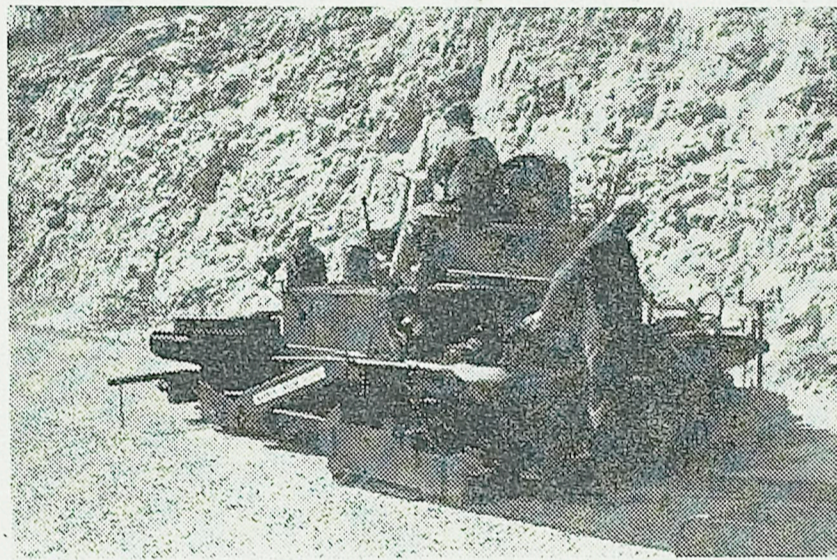
Casovni račun za vso progo Koper—Ljubljana nam pokaže, da je trajala na primer avtobusna vožnja leta 1953, ko so se pozno jeseni začela prva cestna modernizacijska dela, dobre 4 ure, danes pa traja le še 3 ure, z brzo progo pa še manj.

Prav zares: blizu je čas, ko avtobus za to progo ne bo rabil več kot dobri dve uri in pol.

Tak je rezultat sto in stotilijonske investicije, ki se je naša skupnost zanjo odločila tudi zato, da bi nam bilo življenje udobnejše in lepše. Saj ni vseeno, ali pride potnik iz Koprja v Ljubljano (ali obratno) po dolgi utrudljivi vožnji na pol mrtev (zaradi slabe ceste), ali svez in morda komaj rahlo utrujen; obenem pa navdušen nad mojstrsko izpeljanimi krivinami in prelepimi razgledi s posameznih značilnih točk. Kolikor jim je namreč dopuščala nujnost ekonomske računice, so projektanti gledali tudi na to.

fr

Direktorje in ostale predstojnike uradov, gospodarskih in družbenih organizacij vseh vrst opozarjamo na novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo v znatni meri pripomogla k izboljšanju vašega pisarniškega poslovanja. Pestra in zanimiva vsebina bo vse vaše uslužbenke, tudi vodilne, prijetno presenetila in zadovoljila. Plačilni pogoji so zelo ugodni. Če niste dobili prospekta, ga zahtevajte pri naši upravi: Ljubljana, Gosposka 12.

Z naravnost igrivo eleganco polaga finišeer »Barber Green« asfaltno maso na pripravljeno cestišče. Prvi pritisk na podlago opravita dva v stroj vgrajena vibratorja, takoj za njima pa dodobra zvaljajo 170 stopinj C toplo asfaltno maso 3 in 6 tonski valjarji

in turistični razvoj vsega slovenskega področja.

Verjetno bo tudi ta zadnji odsek dogotovljen še pred prihodnjo turistično sezono. Med graditelji gre trdovratna govorica, da bo licitacija za oddajo teh zadnjih del še ta oktober. V tem primeru bi lahko izkoristili ugodni zimski čas za izvedbo vseh zemeljskih del. Največje tako delo bo izkop velikega useka.

Sodobne, široke ceste z asfaltnim ali betonskim cestiščem imajo nešteto prednosti pred navadnimi, makadamskimi cestami. Stroški vzdrževanja se zmanjšajo nekajkrat. Prav lahko je izraču-

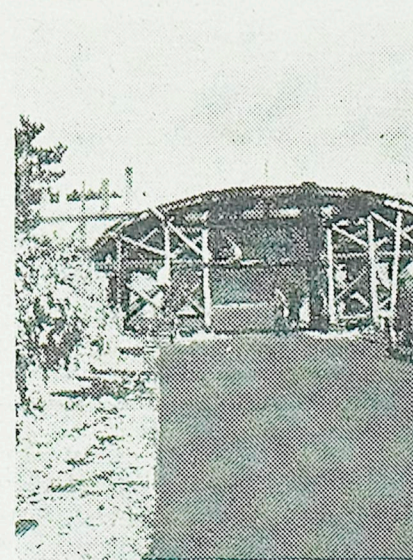
Prav glede tega izračunamo lahko že sedaj prihranek, ki ga ni mogoče enako prepričljivo izraziti samo v kilometrih. Glede na delno popolnoma novo traso odseka Senožec—Petrinje se je na pr. Koper po cesti približal Ljubljani za skoraj 5 km in za to razdaljo rabi sodoben avtobus okrog 6 minut. A prav dejstvo, da se čas avtobusne vožnje na tej progi skrajša — n. pr. po vozniških redih »Slavnika« (v primerjavi z začetkom leta 1955, ko je šel promet še po stari cesti) vsaj za 15 minut, zgovorno pove, da je treba prednosti modernizirane ceste izraziti ne le v absolutni

Zdravstveni Vestnik

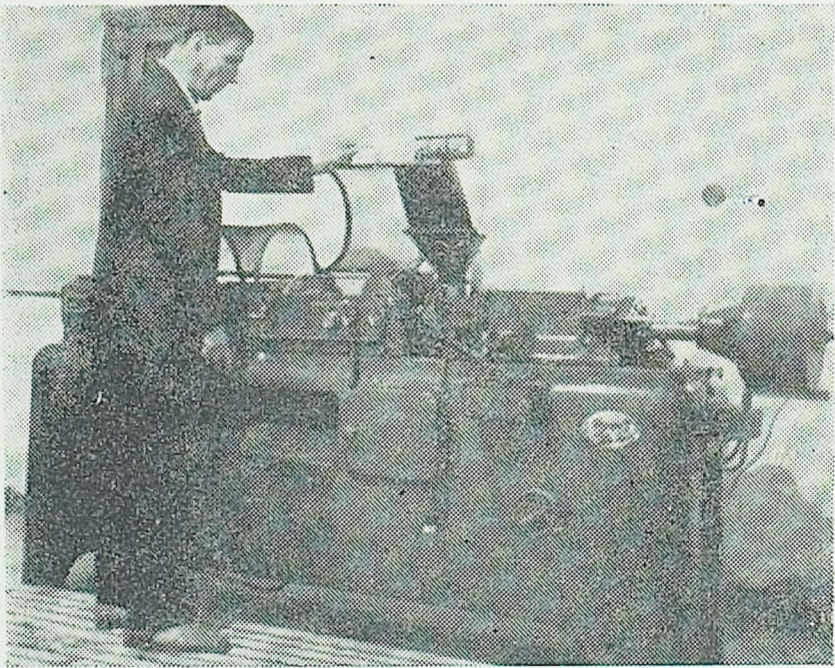
za 10-letnico priključitve Slovenskega Primorja

Izšla je osma številka »Zdravstvenega vestnika«, strokovnega glasila slovenskega zdravništva. Številka je posvečena 10. obletnici priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji in zato so prispevali članke zanj zdravniki koprškega okraja, in sicer: B. Salamun: Koprška bolnica, Ivan Matko: Nekaj spominov na delo partizanske sanitete na južnem Primorskem, V. Pertot: Klinična opazanja pri obolenju, ki se je leta 1956 pojavilo v Piranu in drugih obmorskih mestih, M. Likar — P. Hladnik: O etiologiji seroznega meningitisa v Piranu in okolici l. 1956, L. Ferfaglia — M. Albert: Periarthritis nodosa, I. Zidarič: Poškodbe srca, M. Kolenc: Predporodna in porodna zaščita na Koprskem z vidika obporodnih uspehov na našem oddelku, M. Komar: Rezultati več kot šesttedenskega kultiviranja pri tuberkuloznih bolnikih, M. Horvat: Osteoartikularna tuberkuloza in indikacija za abortus arteficialis, I. Zidarič: Zanimiv primer retroperitonealnega tumorja (lipoma), I. Grobelnik: Ortopedija dojenčka, S. Grobelnik: Pomen zgodnje diagnoze pri kostni tuberkulozi, R. Neubauer: Nekaj misli o zatiranju tuberkuloze v našem Primorju, I. Kastelec: Zdravstveno stanje v okraju Koper v letih 1953 in 1956, P. Hladnik: Hepatitis infectiosa v koprškem okraju, D. Možina: Lokalna kirurška patologija, S. Černič: Poročilo o delu otološkega oddelka v Piranu, S. Plešničar: Kuga v Istri.

Kakor vidimo iz imen avtorjev in naslovov njihovih člankov, je mate-

Prav kmalu bo dograjen tudi železniški nadvoz na novem odseku Petrinje — Kozina pred Kozino

Novi stroj, imenovan injektor (Spritzgussmaschine), za topljenje in vlivanje plastične mase oziroma izdelkov iz te mase, je ponos mladega podjetja Plama, saj mu daje neomejene možnosti za izdelavo zlasti galanterijskih predmetov za široko potrošnjo

registracije in prve režijske stroške, kar je gotovo zelo redke primer vztrajnosti in požrtvovalnosti.

Ceneč voljo tega izrednega kolektiva in strokovnega vodstva je občina Hrpelje dodelila mlademu podjetju 500.000 dinarjev za ureditev obratnih prostorov in nabavo surovin. V letu 1956 pa je imela »Plama« že 1 milijon lastnih sredstev, ki jih je porabila za nadaljnja adaptacijska dela in za nabavo opreme.

Kljub temu, da je bilo potrebno delovno silo za proizvodnjo novih izdelkov šele priučiti, je »Plama« v letu 1956 realizirala

zaščitna ohišja za motorje itd. Za vse to izdelujejo načrte sami. In vse je iz polivinila. Izdelujejo pa tudi manjše predmete, kakor ženske glavnike, okrasna stojala, omarice in iz posebne lahke mase plavače za ribiške mreže. Nedavno so montirali stroj za brizganje plastičnih mas v razne oblike (kalupe), tako imenovani injektor. S pomočjo tega stroja bodo izdelovali najrazličnejšo embalažo od polietilenskih vrečic do šatulj raznih oblik.

Vendar je glavna dejavnost »Plame« usmerjena v montažna dela na terenu. Pet njenih strokovnjakov je vedno zaposlenih

OB URADNI OTVORITVI NOVIH ZDRAVSTVENIH USTANOV NA KOPRSKEM

Potrdilo naše skrbi za človeka

(Nadaljevanje s 1. strani)
 Že sedaj bo nudila usluge vsemu prebivalstvu v Sečoveljah in okolici, kakor tudi iz oddaljenih Padne in Ravna; skupaj bo gravitiralo k njej okrog 3.000 prebivalcev. Najbolj oddaljeni imajo do nje okrog 15 km. Nova zdravstvena postaja ima tudi funkcijo obratne ambulante za sečoveljski rudnik.

Tov. Draksler, direktor sečoveljskega rudnika in hkrati sekretar občinskega komiteja ZKS Piran je v otvoritvenem govoru

povedal, v kako žalostnih prostorih je bilo treba opravljati zdravstvene usluge še dolga leta po vojni, medtem ko se je v zadnjih dveh letih stanje naglo izboljšalo. Taka zdravstvena postaja, kakršno imajo Sečovelje sedaj, bi bila v ponos tudi vsakemu drugemu kraju. Tudi tov. Draksler se je zahvalil zdravstvenim delavcem za požrtvovalno delo v preteklosti in Okrajnemu zavodu za soc. zavarovanje za materialno pomoč.

Na manjši svečanosti za zaključek vseh otvoritev zdravstvenega

značaja te nedelje je popoldne v hotelu »Palace« v Portorožu povzel besedo tudi predsednik OLO Koper Albin Duja. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da se zdravstvena služba v našem okraju razvija enako hitro, kot se doslej ribiško-kmečka mesteca in kraji razvijajo v pomembna industrijska in turistična središča. Lahko celo ugotovimo, da se daje ureditvi zdravstvenih problemov na tem področju mnogo večji pomen in se nudi mnogo večja podpora, kot v ostalem delu republike. Skrb za zdravje delovnega prebivalstva bo tudi v bodoče ena naših prvih dolžnosti.

Jule Lenassi

Cestno križišče na Kozini je izredno živahen prometni voz. Na desni restavracija Jadran

Nepričakovano nas je zapustil dne 24. 9. 1957, zadet od srčne kapi, odbornik ObLO Piran in član občinskega odbora SZDL

Ljudevit Tavčar

upravnik internata Pomorske srednje šole v Piranu.

Požrtvovalnega in predanega odbornika, ki je posvetil vse svoje življenje delu za napredek naroda in izgradnjo socializma, bomo ohranili v najlepšem spominu.

Občinski ljudski odbor Piran
 Občinski odbor SZDL Piran
 Občinski komite ZKS Piran

Z otrokom v prepad

Pretekli četrtek se je med 22. in 23. uro dogodila v Klancu pod Kozino huda nesreča, pri kateri je izgubila življenje 2 in pol letna deklica, ki je z materjo vred strmoglavila v 20 m globok prepad. Mati in sofer, ki je prihitel na pomoč, sta dobila hujše poškodbe.

Ob navednem času so se gibale na stari cesti pod mostom pred vasjo Klanec, ob kateri teče potok, neznane človeške sence. V trenutku, ko je privozil s koprške strani na most neki avtomobil, čigar luči so prerezale temo, je izpod mosta odjeknil obupen krik na pomoč. Vozilo na mostu se je ustavilo in sofer se je po nasipu spustil pod most, od koder je zaslišal krik. V zmedenem klošču je opazil moške, ko so se razbežali v temo. V naslednjem trenutku pa je pretresel nočno ozračje ponovni krik in spremeljalo ga je rušenje kamenja. Na cesti proti Klancu so se oddaljevali tekoči koraki: nekdo je hitel v vas po pomoč.

Organi Ljudske milice iz Kozine so ugotovili, da gre za 25-letno Emilijo Petroh, ki je v družbi svojega moža, osemletnega sinčka in 2 in pol letne hčerke, ob tej pozni uri šla namesto po cesti, ki vodi čez most, po stari zapuščeni cesti pod mostom. Vse kaže, da je Petrohova družina potovala v družbi še nekaterih ljudi. Ko so avtomobilske luči posvetile ovinek pred mostom, se je vsa družba hotela skriti v senco grmičevja ob cesti. Pri tem se je Petrohova z otrokom preveč približala robu naravnega prepada ob potoku in strmoglavila v globino kakih 12 m, kjer je z dekletcem obležala na skalovju, višjim nad prepadom, nekaj

Urade in zavode vseh vrst vabimo k naročilu nove ilustrirane revije »Sodobna pisarna«, ki bo pri nas novost za propagando in organizacijo moderne tehnike pisarniškega poslovanja. Revija bo v veliko korist vsem pisarniškim uslužbencem in tudi vodilnemu osebju. Če niste dobili prospekta, pišite na našo upravo, Ljubljana, Gosposka 12.

metrov nad njima pa je obležal sofer, ki jim je hotel pomagati. Na pomoč so takoj prihiteli vaščani in s težavo izvlekli ponesrečence iz prepada. Kljub takojšnjemu prevozu v bolnišnico niso mogli deklici rešiti življenja, v izolski bolnišnici pa so, medtem ko so mater pridržali zaradi hujših poškodb, soferja po kirurški intervenciji prepustili domači oskrbi. Petrohovi so pripotovali iz Duge rese pri Karlovcu z avtobusom do Kozine, nato pa nadaljevali z družbo drugih nočno pot proti Klancu, da bi se morda od tam pritipali do meje...

J. Z.

Minuli teden cel kup vozačev na črni listi

V kroniki prometnih nesreč še nisimo doslej zabeležili tako visokega porasta nezgod v enem dnevu, kot je njihovo število iz sobotne in nedeljske statistike. V splošnem lahko trdimo, da so vzroki vseh petnajstih prometnih nesreč nediscipliniranost voznikov, skrajna brezobzirnost do sokoristnikov prometnih komunikacij ter objestnost, ki se kaže predvsem v težnji, da se seveda pod vplivom alkohola skuša doseči čim večja hitrost in ignoriranje cestno-prometnih predpisov.

Samo v soboto in nedeljo je bilo v ožjem koprskem področju 15 prometnih nezgod, ki na srečo niso zahtevale nobenega človeškega življenja, pač pa večje število ranjenih in znatno materialno škodo.

V Kačičah se je zaletel v vprežni voz osebni avtomobil; Giordano Fedara iz Trsta se je pri Skočjanu hudo poškodoval, ker je z motornim vozilom trčil v obcestni smernik; pri Koprju je s kolesa padel Mirko Cok; voznik dvokolesa na pomožni motor Andrej Fontanot je s kolesom podrl pešca, sam se je težje poškodoval, pešec pa je dobil lažje poškodbe; pri Petrinjah sta trčila dva avtobusa. Poškodovan ni bil noben potnik, škoda na avtobusih pa je manjša. Ettore Specogna iz Trsta ni tik pred stano-

TATRE

Volivci brkinske vasi Tatere so odločili, da jih bo v novem občinskem zboru v Hrpeljah zastopal kmet Franc Mahne. Pri obravnavanju vaških problemov so govorili o nujnosti gradnje vodovoda, ureditve ceste Slivje—Tatre in popravila vaških poti. Vaščani bodo pri izvajanju komunalnih del pomagali s prostovoljnimi delom. Izrazili so željo, naj bi jih obiskal kmetijski strokovnjak, ki bi jim dal navodila in nasvete glede nabave semen, uporabe raznih gnojil in zaščitnih sredstev ter navodila o izvajanju agrotehničnih ukrepov.

SLOPE

V živahni razpravi o raznih gospodarskih vprašanjih so volivci vasi Slope predlagali, naj bi občina čimprej poskrbela za pričetek gradnje vaškega vodovoda in za ureditev cest. Načeli so tudi vprašanje socialnega zavarovanja kmetov. Prispevke za socialno zavarovanje naj bi po njihovem predlogu zaračunavali pri davkih. Pritožili so se, ker morajo plačevati kovaške usluge v podjetju socialističnega sektorja znatno dražje kakor pri privatnem kovaču. Za kandidata so izvolili kmeta Julija Jelušiča.

BREZOVICA

Volivci vasi Brezovica so se odločili, naj bi jih v novem občinskem zboru zastopal Jože Mahnič, upravnik državnega kmetij-

skega posestva v Odolini in sedanjim podpredsednik hrpeljske občine. Volivci so izrazili željo po napeljavi telefona, po ureditvi ceste med Brezovico in glavno cesto Reka—Trst in po popravilu pokopališkega obzidja. Za ureditev ceste bo tamkajšnja kmetijska zadruga prispevala 25.000 dinarjev, vaščani pa bodo opravili vsa težaška dela brezplačno.

HRPELJE-KOZINA

V obih volilnih enotah so imeli zbere volivcev, na katerih so izbrali kandidate za bodoči občinski zbor. V Hrpeljah so se odločili za Karla Resinoviča, upravnika kozinske pošte in sedanjega občinskega odbornika, ter za Emila Benčiča, upravnika kmetijske zadruge. V Kozini kandidirajo Neva Gregorc, Karmela Frluga in Vinko Dobrila. Volivci so po ugotovitvi gospodarskih uspehov in analizi političnega razvoja razpravljali o raznih lokalnih problemih, predvsem o boljši ureditvi gostinske in trgovske mreže zlasti glede na razvijajoči se obmejni turistični promet.

POLJANE

Na predvolilnem sestanku so se volivci odločili, da kandidirajo Antona Bubniča, ki uživa med vaščani ugled in zaupanje. V Poljanah je največji problem pitna voda. Edini vaški vodnjak je potreben temeljitega popravila. Urediti je potrebno tudi cesto, ki vodi iz Poljan proti Golcu in

Obrovu. Že tako siromašna vas je letos hudo prizadeta zaradi škode, ki jo povzročajo divji prašiči, saj so uničili skoraj ves pridelek krompirja in koruze. Vaščani nimajo drugega dohodka, kakor nekaj malega od prodaje lesa.

KLANEC

Na kandidatni listi volilne enote Klanec je po sklepu zbora volivcev kmet Anton Pečar iz Prešnice. Volivci so se na zborovanju pritoževali nad nevidnostjo projektanta nove avtomobilske ceste, ki v tem sektorju ni predvidel niti podvoza, niti primerne prehode na trasi ceste, tako da so Klančani odrezani od svojih pašnikov in njiv. Pregon živine čez nezavarovane prehode pa je zelo nevaren. Zahtevajo, da graditelji ceste ocenijo in povrnejo škodo, ki jo je na travnikih in njivah povzročilo kamenje od miniranega terena. Zanimajo se tudi, kje bo za Klanec avtobusna postaja ob novi cesti.

PREGARJE

Na nedeljskem zboru volivcev, ki se ga je udeležil tudi predsednik občine Hrpelje Anton Ovčarič, so izbrali za kandidata v bodoči občinski zbor kmetijskega strokovnjaka dr. Staneta Kovačiča. Po poročilu o političnem in gospodarskem razvoju občine ter o zunanje-političnem stanju dežele, so zborovalci naglasili potrebo po ureditvi vaške kapnice, napajališča za živino, popravil cest, napeljave telefona v vas in dokončne ureditve ambulante, da bo lahko pričela obratovati že prihodnji mesec. Zankrat bo ordiniral v Pregarjah kozinski zdravnik (enkrat na teden), pozneje pa, ko bo zdravstveni dom v Podgradu imel svojega zdravnika, bo le-ta prihajal v Pregarje dvakrat tedensko.

OBROV

Predmet obravnavan na predvolilnem zboru volivcev v Obrovu je bila opekarna v Jezerini, dobrega pol kilometra od glavne ceste. Republiški zavod za raziskovanje gradbenega materiala je namreč ugotovil, da je v tem predelu večja količina kakovostne gline. Analiza gline in načrti za zgraditev sodobne opekarnice, ki bi lahko zaposlila nekaj sto ljudi, so v glavnem gotovi. Potrebno je najti le investitorja. Nujna je tudi gradnja nove šole, ker se v sedanjih neustreznih prostorih gnete okrog 60 otrok. Prav tako so ceste in vaške poti v slabem stanju. Za reševanje navedenih problemov pa naj bi se v bodočem občinskem zboru zavzemal Jože Cegljar, ki so ga volivci izbrali za kandidata.

Dosegli smo velike uspehe v našem gospodarskem razvoju. Nacionalni proizvod naše države raste iz leta v leto. Od zadnjih volitev do danes smo povečali industrijsko proizvodnjo za 74%. V prvi polovici letošnjega leta je industrijska proizvodnja narasla za 19% v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta. Zahvaljujoč vlaganju precejšnjih sredstev za razvoj kmetijstva, naši politiki za razvoj socialističnih odnosov na vasi, so doseženi prvi resni uspehi tudi v kmetijski proizvodnji.

(Iz proglaša SZDL Jugoslavije)

LJUBLJANSKO-PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

Vsak po svoje naprej

V četrtem kolu ljubljansko-primorske nogometne lige so primorska moštva nadaljevala tradicijo iz prejšnjih kol. To velja zlasti za Rudarja, ki je spet izgubil na domačem igrišču. Po štirih kolih torej dve zmagi na tujem in dva poraza doma. Res redka bilanca! S tradicijo porazov je nadaljevala tudi Izola, Nova Gorica pa z zmagami, tako da je zdaj na drugem mestu na tabeli. O samih tekmah pa velja zabeležiti naslednje:

Nova Gorica—Jesenice 3:1 (0:1). Kakor prejšnjo nedeljo so Novogoričani tudi tokrat v prvem polčasu zaigrali precej neprizadevno. Rezultat take igre je bilo tudi vodstvo Jesenice, ki pa bi bilo lahko ob večji spretnosti napa-

dalcev še višje. Domačini so se razživeli šele v drugem polčasu in po lepih kombinacijah dosegli tri gole.

Tržič—Izola 3:1 (1:1). Gostje so se v prvem polčasu dobro branili, v drugem pa so povsem popustili. Zmaga Tržiča je zaslužena.

Rudar—Triglav 1:4 (1:2). Domači so bili enakovredni nasprotnik samo do 40. minute, ko so izenačili rezultat na 1:1. Potem so na igrišču prevladovali gostje, ki so povsem zasluženo zmagali s tako prepričljivim rezultatom.

V preostalih dveh tekmah je Krim premagal Slovana s 5:1, Grafičar pa Ilirijo s 5:2. Lestvica po četrtem kolu je naslednja:

Krim	4	4	0	0	12:5	8
Nova Gorica	4	3	0	1	11:6	6
Triglav	4	3	0	1	11:7	6
Grafičar	4	2	1	1	9:6	5
Tržič	4	2	1	1	7:6	5
Jesenice	4	2	0	2	9:7	4
Rudar	4	2	0	2	10:10	4
Slovan	4	1	0	3	7:13	2
Izola	4	0	0	4	4:11	0
Ilirija	4	0	0	4	5:14	0

V petem kolu igra Izola doma z Ilirijo, Rudar bo gostoval v Ljubljani, kjer se bo pomeril z Grafičarjem, Nova Gorica pa bo igrala v Kranju.

Kakor smo zvedeli, je Izola vložila protest proti verifikaciji srečanja Izola—Krim, ki se je končalo z rezultatom 2:1 za Krim. Izola navaja v protestu, da je bilo domače moštvo oškodovano zaradi pristranskih sodnikov odločitev za dva regularna gola. Izola razpolaga s številnimi izjavami prič in zahteva razen ponovitve tekme tudi kaznovanje sodnikov.

V Piranu so namreč premagali domače moštvo z 8:2. Drugi rezultati: Branik—Anhovo 5:1, Postojna—Primorje 2:0 in Tabor—Adria 4:3. Po drugem kolu je lestvica naslednja (večine tekem prvega kola niso odigrali zaradi proslav ob obletnici priključitve):

Koper	2	2	0	0	15:3	4
Postojna	1	1	0	0	2:0	2
Tabor (Sežana)	1	1	0	0	4:3	2
Branik (N. Gorica)	2	1	0	1	6:8	2
Adria (Miren)	1	0	0	1	3:4	0
Anhovo	1	0	0	1	2:5	0
Sidro (Piran)	1	0	0	1	2:8	0
Primorje (Ajdov.)	1	0	0	1	0:2	0

Vzgleden primer

Sindikalna podružnica Radia Koper je organizirala interni turnir v odbojki. Sodelovala so štiri moštva, prvo mesto in pokal pa je osvojila Slovenska redakcija pred Tehničkim oddelkom. Da ima neko vsidjetje kar štiri moštva v odbojki, je vsekakor vsega priznanja vreden primer!

KOPER NA VRHU

V drugem kolu primorskega nogometnega prvenstva so Koprčani zabeležili še eno visoko zmago.

Četrtek, 26. septembra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje — Predstava v Kopru

Petek, 27. septembra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje — Predstava v Smarjah

Nedelja, 29. septembra ob 20.00 Dobričanin: Skupno stanovanje — Predstava v Dekanih

Sreda, 2. oktobra ob 18.00 Dobričanin: Skupno stanovanje — Predstava v Pridvoru (Sv. Anton)

Četrtek, 3. oktobra ob 15.00 Nušič: Zalujoči ostali — Gostovanje SNG Trst v Kopru

ob 20.00 Nušič: Zalujoči ostali — Gostovanje SNG Trst v Kopru.

Obvestila

Na osnovi določil 6. člena Zakona o vinu (Uradni list FLRJ 31/57) je Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Koper na svoji seji dne 23. 9. 1957 sprejel sklep ter o tem obvešča vse vinogradnike, da je rok trgatve za bele sorte grozdja od 26. 9. 1957 dalje, za plave (črne) pa od 1. 10. 1957 dalje.

Opozarjamo vse vinogradnike, da se teh navodil držijo. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Koper

Dne 15. oktobra se bo pričel pouk v šoli za bolničarke pri bolnišnici v Piranu. Šola bo začasno brez internata.

Pogoji za vpis v enoletno šolo so naslednji: uspešno končana nižja gimnazija ali osemletka, starost najmanj 18 let in največ 24 let, duševno in telesno zdravje.

Izjemoma bodo sprejete učenke z nižjo izobrazbo, po večletnem službovanju v zdravstvenih ustanovah.

Kandidatke za šolo naj se prijavijo do 1. oktobra upravi bolnice v Kopru.

Tajništvo za zdravstvo in socialno varstvo Okrajnega ljudskega odbora v Kopru

Šolski odbor Avto-moto društva Koper organizira tečaj za šoferje amaterje, ki se prične dne 2. oktobra 1957 ob 19. uri v društvenih prostorih v Kopru.

Interesente vabimo k vpisu, ki je vsak dan v društvenih prostorih. Odbor AMD

Prosimo poštenega najditelja, naj vrne proti nagradi na upravo lista zavitek s spodnjim krilom, ki je bil pozabljen v trgovini s sadjem in zelenjavo v Kopru, Kidričeva ulica.

Za nakup novih in rabljenih LAMBRET se obrnite na tvrdko Aldo Merolli v Gorici, ul. Garibaldi št. 5, telefon 2723. Tvrdka uredi vse potrebno za izvoz. Pišite nam in dali Vam bomo vsa potrebna navodila!

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe nove in rabljene Vam nudi tvrdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

ZAMENJAM dvosobno stanovanje z vrtom v Mariboru za enako, dvosobno ali večje v Kopru ali Izoli.

Pisalni stroj Olivetti s kratkim valjem v brezhibnem stanju ugodno prodamo ali zamenjamo za stroj z dolgim valjem proti doplačilu.

Trgovsko podjetje »Pivopromet« Izola

Gospodarske organizacije vseh vrst opozarjamo na novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo propagirala organizacijo in moderno tehniko pisarniškega poslovanja. Revija bo pomemben doprinos k dvigu administracije na sodobno stopnjo, potrebna in koristna bo vodilnemu osebju ter vsem pisarniškim uslužbencem. Odpošljite nam naročilnico. Če nimate prospekta, pišite ponj! — Uprava revije »Sodobna pisarna«, Ljubljana, Gosposka 12.

OBJAVA: Odbor Združenja rezervnih oficirjev Jugoslavije (UROJ) za občino Koper poziva vse rezervne oficirje na svojem področju, da zagotovo pridejo na OBČNI ZBOR Združenja, ki bo v nedeljo, dne 29. septembra 1957 ob 9. uri v mali dvorani gledališča v Kopru.

OBVESTILO: TVD PARTIZAN KOPER OBJAVLJA RAZPored TELOVADNIH UR v TELOVADNICI SLOVENSKE GIMNAZIJE. ZENSKI ODELKI — vsak ponedeljek in četrtek. MOŠKI ODELKI — vsak torek in petek.

Nenadoma nas je zapustil naš dobri predstojnik, vzgojitelj in stanovski tovariš Ljudevit Tavčar. upravnika internata Pomorske srednje šole in Ribiške šole v Piranu.

Nepričakovano je prenehalo biti zlato srce našega nadvse ljubljenega in nenadomestljivega moža in atka Ljudevita Tavčarja. upravnika dijaškega doma Pomorske srednje šole v Piranu.

Kino: KOPER: 27., 28. in 29. septembra ameriški barvni film PIKNIK, 30. septembra in 1. oktobra francoski film OČKA, MAMICA, SLUŽKINJA IN JAZ, 2. in 3. oktobra francoski film OBCEŠIA. IZOLA: 27. septembra francoski film KO BI VSI FANTJE SVETA, 28. in 29. septembra ameriški barvni film DOLINA NASILJA, 30. septembra in 1. oktobra ameriški barvni film RDEČE OSTROGE, 2. in 3. oktobra ameriški barvni film NABI ZVESTI PRIJATELJI (risanka).

Barba Vane pravi... Naročili so mi, naj bom danes bolj kratek, ker je nekako prostora zmanjkalo in je naš Jadran danes nekoliko okleščen. Vendar pa so mi obljubili, da bo prihodnjič vse v redu in naj se za tedaj bolj pripravim in povem še tisto, kar bi danes morebiti pozabil ali odložil.

to je vsa tolažba, ki za zdaj ostaja Štorjencem, dokler je ne bo kakšen tak »šaljivec« pošteno izkupil. Za konec pa še eno, ki osebno meni še prav posebno laska in bi se bil kljub hudi Juci zaradi nje skoraj napil od napuha: Bilo je v Ilirski Bistrici ob zadnjih strokovnih izpitih ne vem več katere gospodarske stroke, h katerim so povabili še mene. Ne zato, da bi tudi sam odklanjal (za to sem že veliko prestar in pregrd), marveč zato, da bi poslušal in se čudil, kaj izpitniki znajo. Bilo je to 18. septembra letos, to je prejšnji teden. Kandidat je dobil vprašanje:

Črpalka, ki jo poganja veter. Vsak vir energije je danes dobrodošel človeku, ki, čeprav v atomski dobi, ne zanemarija niti vetra in drugi naravnih sil, da mu pomagajo pri delu. Slika je bila posneta na razsežnih beloruskih pašnikih, kjer se pase tisoč in tisoč glav živine in drobnice.

Red je red

Nedavno se je v Londonu zgodilo tole: metro, poln potnikov, se je ustavil tri postaje pred koncem proge, vlakovođa je izstopil in odšel domov. Povedal je, da je opravil svojih osem ur dela in da ga ne more nihče prisiliti, da bi peljal naprej. Potniki so morali izstopiti in počakati na drugi vlak. Najbolj zanimivo pa je, da niso vlakovođe poklicali niti na zagovor. Nadurno delo namreč ni obvezno in možakar torej ni prekršil delovne discipline.

O, ta bikini

Specialist dr. Brooks je na kongresu Zdravniške zveze v Kaliforniji tožil, da sedanja kopalna obleka pri ženskih bolnikih tako rekoč onemogoča vsako zdravljenje z brizgalkami. Odkar je v modi kopalna obleka BIKINI, izražajo vse bolnice željo, naj se jih vbode na mestu, ki ni vidno. To pa ni tako preprosta stvar!

»OGNJEŠKA« ELEKTRIČNA CENTRALA

Sovjetska poročevalska agencija TASS je nedavno objavila novico, da so v SZ začeli s pripravljalnimi deli za gradnjo prve električne centrale, kjer bodo poganjali generatorje vroči plini iz ognjenika. To »ognjeniško« električno centralo bodo zgradili na ognjeniku Bezimnaja sopka na Kamčatki.

Kdaj se človek postara?

Komaj se je človek razvil v krepkega mladeniča ali brhko deklo, se že pričenjajo na njem kazati znaki staranja. To so ugotovili ameriški znanstveniki. Vendar s staranjem ni tako hudo. Praviloma gre kaj počasi. Trdnih opor za to pa ni. Vid pričanja popuščati navadno prvi. Ze po 24. letu, bistveno opešanje pa se pokaže največkrat šele po 60. letu. Sluh začanja pešati šele po 65. letu, mišičje pa že s 27. letom. Kar se tiče duševnih zmožnosti, so preiskave v mnogih primerih ugotovile višje inteligenčne vrednote pri petdeset- kot pri devetnajstletnikih. Hkrati so dognali, da možnost reševanja težkih intelektualnih problemov do zdevno raste s starostjo.

Nova civilna veleletala v SZ

Letalski promet zavzema v SZ vedno širši razmah in večji pomen. 15. septembra potete eno leto, odkar je prvo reaktivno potniško letalo na svetu stopilo v akcijo. Bil je to sovjetski »TU-104«, ki je prevzel redni promet na zračni progi Moskva-Irkutsk. Kasneje je progo podaljšal do Pekinga, na drugo stran pa nategnil do Prage. Po enem letu se mu pridružijo zdaj nova veleletala »TU-101 A« in »TU-110«, kakor tudi »UKRAJINA«

Vojna napoved kratkohlalnikom. Rimska policija je na pobudo cerkvenih krogov začela ostro kampanjo proti turistom, ki prihajajo v kratkih hlačkah v »sveto« mesto. Številne pritožbe turistov, ki so zaradi svojih kratkih hlačk doživeli v Rimu marsikatero neprijetnost, so navedle neko ameriško turistično agencijo, da je poslala v Italijo posebno komisijo, ki naj bi raziskala zadevo. Na sliki pa vidimo predstavnika cerkve, ki se »pohušuje« ob mladi turistki

Učena psica. Neka italijanska revija je objavila pred dnevi vrsto fotografij o izredni psici Peg, ki jo je njena lastnica naučila računati in brati. Psica zna med drugim napisati oziroma zložiti iz premakljivih črk imena vrste živali, katere ji pokažejo narisane v albumu

Neverjetna operacija. Ameriški zdravnik dr. Edvard Berman iz Chicaga je prvi znanstvenik, ki se mu je posrečilo presaditi srce. Svoj poskus je naredil na psih. Žival, ki ji je izrezal srce in ga zamenjal s srcem drugega psa, je živela več kot dve uri. Zdravnik je prepričan, da bodo v prihodnje postale podobne operacije tudi na ljudeh nekaj vsakdanjega. Seveda bo treba prej še marsikaj izpopolniti

KONJA JE POSLAL PO POŠTI

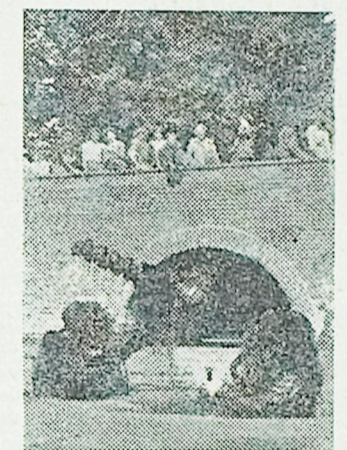
Neki angleški učitelj si je prav po svoje privoščil poštno službo. Kupil je v oddaljeni vasi konja in ker se mu ga ni dalo peljati za povodec na svoj dom, mu je preprosto nalepil na zadnjico ustrezne znamke, na vrat pa mu je obesil tablico z naslovom in takega izročil poštnemu uradu. Ker angleška poštna služba ne pozna nobenih omejitev glede pošilk, je morala prevzeti tudi ta živi paket in ga dostaviti na naslov.

Ali poljubljanje škodi?

Zdravju namreč. To vprašanje je razglabljal bakteriolog dr. Arthur Bryan skupno z dijaki in dijakinjami višje realke v Baltimoru. Vsakemu fantu in dekletu je pritisnil na ustnice sterilno stekleno ploščico in s stoparico v roki je čakal na razvijajoče se kolonije bakterij. Izid: Do 250 bolezenskih klic lahko prenese en poljub. K sreči je 95% nesškodljivih. Dr. Bryan je svoje dijaštvo pomiril: »Ker živi človek v družbi, se mora sprizajzniti tudi z rizikom, ki ga prinaša socialni stik, torej tudi s poljubljanjem.« Mladim ljudem to menda ni pretežko.

Preplah zaradi radioaktivnosti

Pred dnevi so v Münchenu ugotovili, da je voda mestnega vodovoda kar stokrat bolj radioaktivna kot po navadi. Po mnenju strokovnjakov je radioaktivnost dvanajstkrat višja od količine, ki za živa bitja še ni škodljiva. Prav tako so ugotovili močno radioaktivnost voda tudi v Švici. Gre za vodnjake, v katerih se zbira deževnica, medtem ko tekoče vode ne kažejo teh znakov. Te vesti so povzročile razumljivi preplah med prebivalstvom.

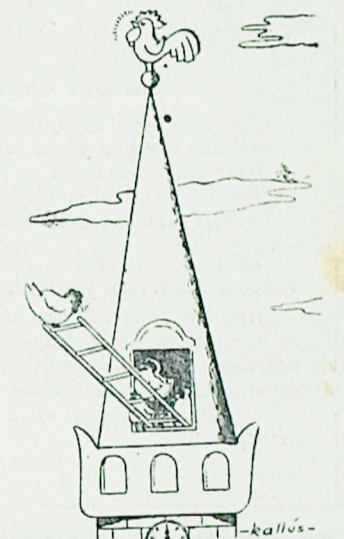
Potapljači v kanalu. V starem angleškem mestu St. Albans so številni kanali, kamor so stoletja metali prebivalci razno šaro. Ker so računali, da so med temi odpadki tudi za znanost zanimivi arheološki ostanki, so najeli potapljače, ki v svojih nepremočljivih oblekah raziskujejo blatno dno ob prisotnosti velikega števila radovednežev

2000 let stare konzerve

Potapljači francoske mornarice so pred kratkim odkrili na morskem dnu nedaleč od Marseilla potopljeno rimsko galejo. Po tovoru soodeč je bila ladja namenjena v tedanjo Galijo s hrano za Cezarjeve čete. Med drugim so našli na ladji 500 šopov konzerviranih rib.

Znana ameriška pevka in igralka Abbe Lane je med najbolj občudovanimi umetniki ameriške televizije. Njene pevske točke gledajo in poslušajo milijoni ljudi. Na sliki jo vidimo pri enem izmed njenih zadnjih nastopov

— Zaman smo se mučile: petelin je iz »pleha«!

ERNEST HEMINGWAY:
Slovo od orožja

69 POSLOVENIL RADO BORDON

Videl sem njegov obraz pod karabinjerskim klobukom, zavihane brke in kri, ki mu je curljala po licu. Neki drugi karabinjer se je hitro prerinil k nam.

»Kaj pa počneš?« sem rekel. Ničesar ni odgovoril. Prežal je, kako bi me zgrabil. Segel sem z roko zadaj, da bi potegnil pištolo.

»Mar ne veste, da se ne smete dotakniti oficirja?« Drugi me je zgrabil od zadaj in mi zvil roko tako, da mi jo je skoraj izpahnil. Obrnil sem se skupaj z njim, medtem pa me je prvi zgrabil za vrat. Udaril sem ga v piščal in ga z levim kolenom pritisnil v dimlje.

»Kar ustrelite ga, če se upira,« sem slišal, kako je nekdo rekel.

»Kaj pa pomeni vse to?« sem poskušal zavpiti, toda moj glas je bil šibak.

Zdaj so me že privlekli na rob ceste.

»Kar ustrelite ga, če se upira,« je rekel neki oficir.

»Privlecite ga sém.«

»Kdo pa ste?«

»Boš že zvedel.«

»Kdo ste?«

»Vojaška policija,« je rekel nek drugi oficir.

»Zakaj pa mi niste rekli, naj stopim iz kolone, ne pa, da planejo name tile jastrebi?«

Ničesar niso odgovorili. Ni jim bilo treba odgovoriti. Bili so vojaška policija.

»Saj vidite. Italijansko govori z akcentom.«

»Tako govoriš ti, prekleti...« sem rekel.

»Odvedite ga k drugim,« je rekel prvi oficir.

Odpeljali so me za vrsto oficirjev pod cesto, proti skupini ljudi, ki so stali na polju ob bregu reke.

Medtem ko smo šli proti njim, je bilo slišati strele. Videl sem bliske iz pušk in slišal pokanje. Dospeli smo do skupine. Tu so stali skupaj štirje oficirji, pred seboj pa so imeli možakarja, ki mu je ob vsaki strani stal karabinjer.

Skupino ljudi, ki so prav tako stali tam, so čuvali karabinjerji. Štirje drugi karabinjerji so stali, naslonjeni na puške, zraven oficirjev, ki so zastavljali vprašanja. Bili so karabinjerji s širokimi klobuki. Dva izmed njih, ki sta me držala, sta me potisnila v skupino ljudi, ki so čakali na zaslišanje.

Gledal sem človeka, ki so ga oficirji pravkar zasliševali. Bil je mali, sivi in debeli podpolkovnik, ki so ga bili povlekli iz kolone. Zasliševalci so imeli učinkoviti nastop, hladnost in zapovedovalni ton Italijanov, ki so streljali, a nihče ni streljal nanje.

»Kateri brigadi pripadate?«

Povedal jim je.

»Kateremu polku?«

Povedal jim je.

»Zakaj niste s svojim polkom?«

Povedal jim je.

»Mar ne veste, da mora biti oficir s svojimi vojniki?«

Vedel je.

To je bilo vse. Oglasil se je drug oficir.

»Vi in taki, kakor ste vi, so spustili barbare na posevečena tla domovine.«

»Prosim, da mi oprostite,« je rekel podpolkovnik.

»Zaradi izdajstva takih, kakor ste vi, smo izgubili sadove zmage.«

»Ste sploh že kdaj doživeli umik?« je vprašal podpolkovnik.

»Italija se nikoli ne sme umakniti.«

Stali smo v dežju in poslušali vse to. Bili smo obrnjeni k oficirjem, jetnik pa je stal spredaj in nekoliko obrnjen k nam.

»Če me mislite ustreliti,« je rekel podpolkovnik, »vas prosim, da me ustrelite takoj in me ne sprašujete dalje. Zasliševanje je bedasto.«

Pokrižal se je. Oficirji so se pomenkovali. Eden izmed njih je nekaj napisal na listič papirja.

»Zapustil svoje čete, obsojen na ustrelitev,« je dejal.

Dva karabinjerja sta odpeljala podpolkovnika k bregu reke. Stopal je v dežju, star in gologlav, ob vsaki strani pa ga je spremljal karabinjer. Nisem videl, kako so ga ustrelili, toda slišal sem strele.

Zdaj so zasliševali nekoga drugega. Tudi oficir se je bil ločil od svojih vojakov. Niso mu dovolili, da bi kaj pojasnil. Ko so z lističa papirja prebrali obsodbo, je zajokal, in ko so ga ustrelili, so že zasliševali drugega.

Dali so si opraviti s tem, da so zasliševali naslednjega, medtem ko so tistega, ki je bil zaslišan malo poprej, odpeljali, da ga ustrelijo. Tako je bilo nemogoče, da bi ljudje karkoli storili. Nisem vedel, ali naj počakam na zaslišanje, ali pa naj ta hip poskusim zbežati. Bilo je očitno, da me imajo za Nemca v italijanski uniformi. Videl sem, da njihovi možgani delujejo, če so jih sploh imeli, in kako delujejo. Bili so sami mladi ljudje in reševali so svojo domovino. Onstran Tilmonta so zopet spravljali skupaj drugo armado. Obsojali so na ustrelitev oficirje v činu majorja ali z višjim činom in ki so se bili ločili od svojih čet. Po vsej priliki so prav tako povprek ravnali z nemškimi agitatorji v italijanski uniformi.

Na glavi so imeli jeklene čelade. Med nami sta samo dva nosila jekleno čelado. Pač pa so jo imeli nekateri izmed karabinjerjev. Drugi karabinjerji so nosili široke klobuke. Pravili smo jim »aeroplanic«.

Stali smo v dežju in vlekli so izmed nas ven enega po enega, da bi ga zaslišali in ustrelili. Doslej so ustrelili vsakega, ki so ga bili zaslišali. Zasliševalci so imeli tisto krasno samozavest in vdanost strogim resnici, kakršna je značilna za ljudi, ki se igrajo s smrtjo, ne da bi grozila njim samim.

Praykar so zasliševali polkovnika nekega polka s fronte. Še tri druge oficirje so pripeljali prav k nam.

»Kje je bil njegov polk?«